

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Pupils' Conception of Organic Foods and Healthy Eating in School

QUALITATIVE INSIGHTS FROM FOCUS GROUP INTERVIEWS WITH 5th AND 7th GRADE PUPILS IN A COPENHAGEN ELEMENTARY SCHOOL

Andersen, Stine; Burkal, Anna; Falster Olsen, Malene; Mikkelsen, Bent Egberg

Publication date:
2010

Document Version
Accepted author manuscript, peer reviewed version

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Andersen, S., Burkal, A., Falster Olsen, M., & Mikkelsen, B. E. (2010). *Pupils' Conception of Organic Foods and Healthy Eating in School: QUALITATIVE INSIGHTS FROM FOCUS GROUP INTERVIEWS WITH 5th AND 7th GRADE PUPILS IN A COPENHAGEN ELEMENTARY SCHOOL*. (37 ed.) Bioforsk.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Bioforsk Report

Vol. 5 No. 37. 2010

iPOPY discussion paper 2/2010

Pupils' Conception of Organic Foods and Healthy Eating in School

QUALITATIVE INSIGHTS FROM FOCUS GROUP INTERVIEWS WITH 5th AND 7th GRADE PUPILS IN A COPENHAGEN ELEMENTARY SCHOOL

Stine Andersen, Anna Burkal, Malene Falster Olsen, Bent Egberg Mikkelsen

Münster University of Applied Sciences

www.bioforsk.no

Main office
Frederik A. Dahls vei 20,
N-1432 Ås
Norway
Cell-phone: +47 40 60 41 00
Fax: +47 63 00 92 10
post@bioforsk.no

Bioforsk Organic
Tingvoll Gard
N-6630 Tingvoll
Norway
Cell-phone: + 47 452 30 200
Fax: + 47 71 53 44 05
okologisk@bioforsk.no

<i>Title:</i> Pupils' Conception of Organic Foods and Healthy Eating in School.			
<i>Authors:</i> Stine Andersen, Anna Burkal, Malene Falster Olsen & Bent Egberg Mikkelsen Researchgroup for Food, People & Design, Ålborg Universitet, Lautrupvang 2, DK-2750 Ballerup			
<i>Date:</i> June 2, 2010	<i>Availability:</i> Open	<i>Project No.:</i> 2010099	<i>Archive No.:</i> 631
<i>Report Vol (No) Year:</i> 5 (37) 2010	<i>ISBN-no.:</i> 978-82-17-00623-7	<i>Number of pages:</i> 23	<i>Number of appendix:</i> 3
<i>Employer:</i> Bioforsk Organic Food and Farming		<i>Contact person:</i> Anne-Kristin Løes	
<i>Stikkord/Keywords:</i> Skole, skolemat, økologisk, case studie, helse, Danmark School, school meal, organic food & farming, case study, Denmark		<i>Fagområde/Field of work:</i> Økologisk mat og landbruk Organic agriculture, Food policy and nutrition	

Godkjent / Approved

Research Director, Bioforsk Organic

Prosjektleder / Project leader

Atle Wibe

Anne-Kristin Løes

Atle Wibe

Anne-Kristin Løes

Summary:

Adult habits, including unhealthy eating patterns, are largely established during a person's childhood and early youth. In this connection, public schools are important health promoting platforms due to their potential for encouraging interest, knowledge and learning about health related issues. The main aim of the study was to shed light on primary and lower secondary school pupils' everyday experience with food, nutrition, ecology and health in connection to public organic school food, using the municipality of Copenhagen as a case. We have examined how a procurement and provision strategy that primarily originates from "backstage agents" such as engaged politicians and civil servants and governed by administrative priorities, is perceived among agents at the front stage arena - the school. Furthermore we have investigated to which degree the pupils experience a connection between the "organicness" of the food program and the underlying organic supply chain principles, and to which degree the pupils experience a connection between the "organicness" of the food program and classroom initiatives in subjects related to ecology and health. In February 2008, we approached a public school which proved willing to participate in our study. Subsequently, over a period of four weeks, we designed an interview guide used to conduct focus group interviews with pupils from grades 5 and 7, which were then transcribed. In general, pupils were very interested in ecology as a subject. However it seems that they do not see a very strong connection between the healthy, organic meals offered at school and class room activities related to health and ecology. The pupils did not feel that they had been involved in the decision to establish organic and healthy food procurement. As a result they held that they did not feel very committed or engaged in the school provision initiative, and the organic and healthy food procurement was not highly sought after on the part of the pupils. This appears to justify a distinction between the perspective that front stage actors have, including pupils, and the perspective of politicians and planners that operate back stage. The distance between these two stages, which tends to increase in large scale municipal school food systems, is an important challenge to address when planning school food interventions.

There seems to be a potential for linking organic school food service more closely with curricular activities, and for linking issues of healthier eating and organic food supply. There is also a need for greater involvement of the pupils and other front stage actors when the food service system and food related curricular activities are planned.

Summary in Danish:

Stigende overvægt og usunde kostvaner, er et stigende problem blandt danske børn og unge og her har skolerne fået en stigende opmærksomhed som vigtige sundhedsfremmende platforme på grund af det store forandrings potentiale der er knyttet til skolens som både en praksis og en læringsplatform.

På den baggrund er mange danske folke- og privat skoler involveret i at opbygge og drive sunde skolemadsordninger. Samtidig er der stigende interesse for at indrette disse ordninger så de er med til at fremme økologisk forbrug. Spørgsmålet er imidlertid hvorledes sundheds- og økologi dagsordenen spiller sammen. Er der eksempelvis en sammenhæng mellem økologisk forbrug og sund spising? Og hvorledes opfattes de nye sunde og økologiske ordninger af de elever der i sidste ende er målgruppen? På den baggrund er der gennemført en undersøgelse af Københavnske folkeskole elevers dagligdagserfaringer med mad, ernæring, økologi og sundhed i forbindelse med mad i skolen. Undersøgelsen skulle samtidig danne baggrund for den spørgeskema undersøgelse af de mulige forskelle mellem mad- og ernæringspraksis økologiske og ikke økologiske skoler. Undersøgelsen har særligt fokuseret på hvordan en indkøbs og levering strategi, som primært udspringer og planlægges af "backstage agenter" blandt politikere og embedsmænd opfattes blandt agenter i "front stage" planet - nemlig eleverne. Undersøgelsen ser nærmere på i hvilket omfang eleverne oplever en sammenhæng mellem madordningernes "økologiskhed" og den underliggende organiske forsyningsstrategi. Undersøgelsen blev gennemført i 2008 på en københavnsk skole. En protokol for fokusgruppe interviews med elever fra lønklasse 5 og 7 blev udviklet.

Resultaterne viser at eleverne generelt er meget interesserede i økologi som et emne. De ser imidlertid ikke en stærk sammenhæng mellem de sunde, økologiske måltider der tilbydes i skolens madordning og de pædagogiske og læringsmæssige aktiviteter der finder sted i klasseværelset. Eleverne følte heller ikke at de var involveret i beslutningerne om at etablere økologiske og sunde fødevarerindkøb. Som konsekvens gav eleverne udtryk for at de ikke følte sig specielt engagerede i ordningen og at dette gav sig udtryk i manglende efterspørgsel. Undersøgelsen viser således at der synes at være meget stor afstand mellem det perspektiv elever anlægger og det perspektiv som politikere og planlæggere anlægger. Afstanden mellem disse to perspektiver kan antages at være særlig udtalt i større kommuner med mange skoler. Der synes at være et betydeligt potentiale i i højere grad at forbinde den økologiske og sunde madpraksis i skolen med de læringsmæssige aktiviteter der sker i klasseværelset. Der synes også at være et stort potentiale i skabe sammenhæng mellem "økologiskhed" og sundhed i madordninger i det elever i høj grad opfatter disse som samhörige. Der er også behov for større inddragelse af eleverne og lærere, når madordningerne skal planlægges og udvikles.

1. Contents

---

1. Contents.....	4
2. Preface	5
3. Introduction	6
3.1 Aim and objectives	6
3.2 The school food arena.....	6
3.3 Food and nutrition.....	7
3.4 Health and organic foods	8
4. Methodology.....	9
4.1 Focus group interviews as empirical source	10
4.2 Focus group interview guide	10
4.3 Ethical considerations.....	11
4.4 Planning the focus group interviews	11
4.5 Evaluating the focus group interviews.....	12
5. Results.....	13
5.1 Attitudes toward class room instruction	13
5.2 Attitudes toward organic foods.....	14
5.3 Attitudes toward health and nutrition.....	15
5.4 Attitudes toward food at school	16
5.5 Reflections on methodology.....	17
6. Discussion.....	18
6.1 The school as an arena for education for sustainability	18
6.2 Perspectives on education for healthy eating	19
6.3 Pupils attitudes toward the food program	20
6.4 The school food program in transition.....	20
7. Conclusion	22
8. References.....	23
Appendix A: Interview guide (in Danish)	25
Appendix B: The transcription of the interviews (in Danish).....	27
Appendix C: Views' condensation (in Danish)	55
The iPOPY project.....	60

2. Preface

This study is a part of the European research project iPOPY (innovative Public Organic food Procurement for Youth) and is a joint project undertaken by Denmark, Finland, Italy and Norway. This study has also been part of an internship completed by Stine Andersen, Anna Burkal and Malene Olsen, all of whom specialized in human nutrition and health communication. The study was completed in a period of six weeks, from late February to early April 2008, during their seventh semester. The internship counts for credits towards their professional bachelor's degree. The tasks assigned to the students comprised devising an interview guide, conducting focus group interviews with pupils in a public school and finally using the findings to write the present report. A first report was written in Danish, and was translated and revised by PhD fellow, Ditte Marie From, and the writer of this preface. The manuscript has later been refined by Diana Strand and Anne-Kristin Løes and Matthias Koesling has contributed with valuable comments during the whole process. Also thanks to Line Mortensen and Chen He for quality assurance.

The main aim of iPOPY is to study how increased consumption of organic food may be achieved by the implementation of strategies and instruments used for public procurement of organic food in serving outlets for young people. Supply chain management, procedures for certification of serving outlets, stakeholders' perceptions and participation as well as the potential of organic food in relation to health and obesity risks will be analyzed (Løes & Nölting 2009).

iPOPY consists of five work packages (WP), where WP5 is managed by Aalborg University. WP5 emphasizes the nutritional aspects of organic school food programs, and the purpose is to ascertain whether introduction of organic food in public food procurement will lead to altered food habits, which in the long run may lead to healthier eating patterns among school children. The main aim of the internship was to gain insight into the everyday perspective of pupils in schools where organic food has been introduced for sale. We wanted to study how the pupils had experienced this food and the organic food initiative in general.

A central idea for the internship has been to address the pupils' perceptions, as opposed to a more narrow and professional approach. When health initiatives are implemented in public schools, for instance to increase the selection of available food, it is crucial for the possible impact on children's health that they experience the initiatives as relevant and interesting. Therefore it is important that all health promoting initiatives address the children's personal interests and values. Children should be engaged as stakeholders to encourage healthy behaviour and delegate shared responsibility to them for their own individual health.

Bent Egberg Mikkelsen, leader of WP5
May, 2010.

3. Introduction

Adult habits, including unhealthy eating patterns, are largely established during a person's childhood and early youth. That is why it is important that children are provided with good examples and a solid foundation for making sound decisions in relation to health, and to get used to incorporate health aspects into their daily life. In this connection, public schools are important health promoting platforms due to their potential for encouraging interest, knowledge and learning about health related issues. In Denmark, schools experience an increasing interest from different stakeholders who want to introduce publically provided food as an integrated part of school life. This "food revolution" includes initiatives that promote healthy eating and organic food supply, and are often thought as a part of a school health promotion strategy. Health promotion efforts in schools often originate in a professional setting, i.e. decision makers such as health professionals and civil servants approach the tasks according to their professional background and respective agendas.

This report will label these decision makers as *backstage agents*, and their opinion on the school food sector will be described as *administrative*. In an active social field such as a school, the administrative perspective may collide with the less organized perceptions of teachers and pupils, who consider school food from a broader everyday life perspective. For instance it can be assumed that they experience the introduction of organic and healthy school food systems as only one minor part of a very comprehensive everyday life in school. This report will label the teachers and pupils as *front stage agents*, and their opinions on school food will be assumed to be based on an *everyday life perspective*. It may be assumed that children view issues such as ecology and health very different, according to their individual values and attitudes. It may also be assumed that children's opinions may collide with administrative opinions and logics. Public administrative bodies are expected to provide objective and proven facts that justify the strategies and interventions they propose and develop, for instance in the form of laws, regulations and recommendations. Areas of expertise are created and justified on the grounds of traditional scientific disciplines and may not be compatible with the reality of the everyday life of pupils where concepts and meaning intermingle.

3.1 Aim and objectives

The main aim of the study has been to shed light on primary and lower secondary school pupils' everyday experience with food, nutrition, ecology and health in connection to a public organic school food program, using the municipality of Copenhagen as a case. Furthermore, we wanted to examine how a procurement and provision strategy that primarily originates from backstage agents, governed by administrative priorities, is perceived among agents at the front stage arena. Moreover, the aim has been to investigate to which degree the pupils experience a connection between the "organicness" of the food program and the underlying organic supply chain principles, and to which degree the pupils experience a connection between the "organicness" of the food program and classroom initiatives in subjects related to ecology and health.

3.2 The school food arena

This study attempts to widen the professional perspective on food, nutrition, health and ecology in school to include the everyday perspective of pupils. Such an approach underscores the importance of taking children's perceptions and experiences into account when considering the impact of health initiatives and food systems provided to public schools. Starting from pupils' everyday surroundings, the study focuses on providing insight into the pupils' perception of ecology and health. Childhood in modernity is spread out across various arenas, between which everyday life jumps back and forth (Tufte *et al.* 2001). The following are seen as probable childhood arenas: The home and the parents;

institutions and school; media; free time activities; the neighbourhood and the immediate surroundings; consumer patterns; house chores; homework and regular work. To develop a better understanding of the perceptions of the pupils, we investigated two arenas: The school and the consumer patterns. Our respondents were public school pupils and they were interviewed in the school setting. During the focus group interviews, the pupils emphasized consumption in relation to ecology and health, and thereby expressed some connectivity between school food and consumer patterns. Hence, consumer patterns were chosen as our second arena of research.

3.3 Food and nutrition

Danish school children in general do not have access to publicly provided school food. School food is typically brought along from home or bought somewhere in the vicinity of the school. The latter is only true for older pupils, and not at all schools. However, some schools have started to introduce school food programs. This is the case in Copenhagen. The municipality of Copenhagen has launched the initiative on organic and healthy school food. This initiative aims at offering, for a reasonable price, a healthy alternative to the present sources of school food. Since the use of this option depends on the voluntary choice of children and parents, it is mostly provided as a “supplementary service” that is separated from the educational functions of the school. In the case of Copenhagen, the municipality has however had intentions and ambitions to incorporate the school food program into overall school activities.

In 2002, Copenhagen’s city council decided to introduce the school food program in the municipality. The program have since that evolved into a joint program run by the Children and Youth Administration and the Health and Care Administration. Since the programs’ initiation it has continuously been under refinement. Greater attention has been paid to pupils’ food preferences and to integrate the program with school education (Municipality of Copenhagen, 2002a). Since 2002 the overall goal has been to provide food programs for all of Copenhagen’s public schools, giving pupils an option to buy inexpensive, healthy and predominantly organic meals during their lunch break.

The emphasis on ecology in the public schools in Copenhagen originates from “Dogme 2000”, where one important goal states that 75% of municipal food procurement should be from organic suppliers (Municipality of Copenhagen, 2002b). The practical organization of the Copenhagen school food system is based on a food stall, generally run by pupils in the 6th grade under the auspices of a teacher. Overall, the stated political goals for Copenhagen’s public schools in the Copenhagen school food system programs are to introduce healthy school food as a regular lunch item for public school pupils in the municipality of Copenhagen and to use school food programs as a vehicle to promote the municipality’s policy with regard to sustainability and organic food consumption. An additional goal is to increase the pupils’ concentration and learning abilities, because the program should decrease the number of pupils skipping lunch. The program should also contribute to establish healthy food habits at an early age. Thus, from the inception of the policy, the school food was conceived to be more than just a service package. The intended goal was that the school food should become an integrated part of the everyday life in the public schools. By April 2008, 52 of the municipality’s 67 schools have introduced school food programs.

One may assume that pupils’ interest will increase if issues related to the food items offered by the school, such as the principles of organic farming methods, are integrated with what is taught in the classroom – especially in a subject like home economics. In this way, the school food stall may conceivably act as an educational platform on the subjects of food, health, ecology and the environment. The aim of the discipline home economics in Denmark is to acquire knowledge and skills that enable the pupils to actively share joint responsibility for household matters, such as housekeeping, grocery shopping and cooking. Pupils should also gain an understanding of the terms and values that these household matters have in relation to nature, culture and society (Ministry of Education, 2008).

This description encourages issues such as ecology and health to be incorporated in the lessons. Home economics are usually taught in grades 5 or 6 and again in grades 7-10.

One approach that the school food program has used is to incorporate class room teaching with the school food service. Teaching materials have been developed, especially for classes in home economics, for instance the book “The Home Economics Kit” and the board game “From Production to Consumption”. By “The Home Economics Kit” - which consists of foodstuffs, information, recipes and exercises - pupils are taught about the history of food, meals and the nutritional and sensory qualities of food. The aim is to teach pupils in grades 5-6 what healthy food actually is and how to prepare it. “From Production to Consumption” is a board game about ecology and organic food production, intended for the grades 7-10.

3.4 Health and organic foods

Health and organic foods are principal concepts in the present study. The World Health Organization (WHO) defines health as being “a state of complete physical, mental and social well-being and not merely the absence of disease or infirmity” (World Health Organization (WHO), 2003). This definition starts from an understanding of health as centred on the individual, and therefore allows each individual to define what constitutes a healthy life (Jensen 2000a; Jensen 2000b).

WHO’s definition of health has been further developed by Jensen (2000a). Jensen’s definition points out that lifestyle and living conditions must be taken into account when focusing on health. Both these aspects must be involved in order to achieve real health improvements. The positive definition of health thus includes the presence of well being and quality of life. When working with health promotion, these health definitions are decisive, since they allow children to develop independent views on health issues. This study will concentrate on the nutritional aspects of food, and thus employ a more narrow definition of health, in which access to a range of healthy foods is regarded as a potential source for improved health.

The concept of ecology including organic food and farming plays a central role in the transformation signified by the introduction of the school food programs in Copenhagen - at least at the political level. The transformation involves organic food supplies, i.e. products which meet the government and EU standards for organic foods and certified organic production. When consumers choose organic food products instead of conventional, it is often because they consider the organic products to be healthier and more nutritional than conventional food products (Jensen, et al., 2001; Winter & Davis, 2006; Magkos et al, 2003). The increased awareness organic consumers may possess, concerning the environment, body and well-being, may consequently cause organic consumers to simultaneously behave more healthy as consumers. A possible explanation it that a consumer can adhere to basic beliefs and values that entail an engaged attitude to making organic and healthy choices in their daily life.

4. Methodology

Following two enquiries amongst possible candidate schools, a public school located in Østerbro, agreed to participate in the study in February 2008. The participating public primary school was chosen due to its previous interest in contributing to research projects. The school was a new school in the well off neighbourhood and has close to 600 students in 10 grades (6-15 years old children). Over a period of four weeks, we designed an interview guide used to conduct focus group interviews which were transcribed afterwards.

During the last week of March and first week of April 2008, we analyzed the interviews and completed the working report. The development of the interview guide, the planning of the focus group interviews, and the moderator's (interviewer's) role were accounted for as described by (Krueger, 1998; Morgan, 1997). The humanist tradition constitutes the underlying basis of the study, hence the use of qualitative data. Since the goal was to access the life and experience of the pupils, the reference point for the focus group interviews has been the phenomenological tradition within scientific philosophy.

Thus the study has sought to establish how these pupils themselves perceive, describe and relate to the world. These accounts generated through interviews, should be studied in a neutral manner without prejudice. The collected data has been processed according to the hermeneutic tradition which, through interpretation, helps to attain a valid understanding of the data. The result generates insight into unique and subjective aspects, as well as the interview participant's background (Kvale 1997).

The data has been collected through focus group interviews with pupils from grades 5 to 7 (11-15 years old, together 21 pupils) as shown in table 1. We reckoned that it would be interesting to gain insight on the 5th graders' knowledge of organic food and farming and health since they have not yet made any experiences by managing the school food stall, which is managed by 6th graders. Conversely, interviewing the 7th graders was interesting, since they have already experienced managing the food stall. The fact that both 5th and 7th graders are presently taught home economics was another relevant reason for focusing our attention on these grades. Moreover, the fact that 5th graders are not allowed to leave school grounds during the school day, in contrast to the 7th graders who have access to competitive food options in the school vicinity, allows for an interesting comparison.

The interviews were planned to have four groups: 5-6 boys grade 5, 5-6 girls grade 5, 5-6 boys grade 7 and 5-6 girls grade 7. Three of the authors were present, but no school staff was present. Participants from the 5th grade were from two separate classes while the 7th grade participants were from the same class. The homeroom teachers selected pupils for interview participation. Upon our request, participants were grouped in four homogeneous focus groups based on sex and age, since homogeneous groups are desirable when interviewing children in focus groups, since younger children often experience friction with the opposite sex. Conversely, adolescences may be attracted to the opposite sex. These emotions may impact negatively in a focus group made up of both genders, especially when the interview participants are children (Heary & Hennessy, 2002) (Medeiros, 2008). We wanted the group size to be large enough to ensure that at least two or three children participated actively. Considering that discussions among children may lead to interruptions and loss of concentration in groups of more than six (Heary & Hennessy, 2002), five to six children were recruited for each interview.

4.1 Focus group interviews as empirical source

The focus group interviews functioned as a forum for discussing and exchanging opinions, knowledge and experience about health and organic food. Focus group interviews enabled us to reach a greater number of children than interviews conducted individually. The focus group interview format is suitable to produce data in a way that does not unnecessarily impose upon the participants (Halkier, 2002). It was pivotal for our study to use a method enabling us to create a safe and positive experience for the children. Focus group interviews allow for classmates to reassure each other, something that is not possible in an individual interview, where the child might simply answer what he/she thinks the person conducting the interview wants to hear (Heary & Hennessy, 2002). Focus group interviews can in this way contribute to the creation of a secure atmosphere necessary for the children to express their own opinions. There is however a risk that the relationships and roles of the children may obstruct the desired interaction. The hierarchy of roles may result in children simply adapting to statements made by other children (Heary & Hennessy, 2002).

In contrast to individual interviews, focus group interviews encourage discussion between participants. The role of the moderator is essential to create a secure environment in which opinions and views can be exchanged freely during the group interview. The moderator guides the discussion and listens to what is said. It is important that the moderator does not participate actively in the discussion, or expresses his/her opinions or steers the discussion according to his/her convictions (Krueger, 1998). Further, the moderator should be careful not to appear patronizing. It is essential to presume that the participants possess knowledge and insight, which is unique and valuable to the issue at hand. In this respect, the participants are the moderator's "teachers" (Krueger, 1998). In the introduction prior to the focus group interviews, the children were made aware of the fact that the moderator was not looking for "correct" answers to the questions. This was done in order to avoid influencing the children. Since the three of us worked as moderators, we all paid attention to dominating, disturbing, inattentive and shy participants in order to steer them with verbal comments and non-verbal gestures during the focus group interviews (Krueger, 1998). We also paid attention to control our own reactions to what was said, both verbal and non-verbal reactions. Comments, such as "good", "correct", "fantastic" were not used, whereas comments such as "ok", "yes", and "uh-huh" occurred.

The focus group interviews were conducted in a structured format, meaning that they were centred on beforehand decided issues. This format is preferable when the object of a study is known (Morgan, 1997). We were additionally aware of the fact that children often act impulsively in a discussion, which makes the structured form useful in keeping focus on the objective. This presupposition was substantiated when interviewing the 5th grade boys, who tended to grab hold of a statement and direct it away from the main issue. Thus, the role of the moderator was important in order to keep the discussion on track and within the boundaries of the issues relevant to the study.

The focus group interviews were transcribed and analyzed (Appendix B and C). Statements from the participants were arranged into different and relevant categories, which helped to outline and give an overall impression of the content and recurring themes in the interviews. Due to this method, particular passages, statements as well as opinions were emphasized, maintaining participants' statements only in fewer words (Kvale, 1997).

4.2 Focus group interview guide

The interview guide was based on a qualitative questionnaire, which had been used previously in a student work related to the Norwegian part of the iPOP project (Marley, 2008). The questionnaire was further developed for this study. The interview guide consisted of questions concerning organic food and what was taught in that subject in that specific school. The guide was expanded to include questions concerning health, nutritious food, school food, meals and the pupils' own interest in issues

related to organic foods, ecology and health (Appendix A). The initial questions in the interview guide were short and engaging, followed by questions requiring more discussion amongst the participants. We emphasized maintaining the same sequence of questioning for both grades since the study aimed at comparing differences and similarities between the 5th and 7th graders.

4.3 Ethical considerations

Parents' written permission is a must when recruiting children to focus group interviews. Parents received a letter from our partner school, explaining the aim of the study and the option of letting their children participate. Before starting the interviews, the participants were informed about the purpose of the interviews and why a voice-recorder was necessary. All parents agreed to have their children interviewed and the interviews recorded. Moreover, they were assured that their anonymity would be safeguarded in the subsequent written work and their personal details would be handled confidentially. Prior to each interview, the moderator stated that the participants were in no way obliged to participate, even though their parents had granted permission, and that they could even leave during the interview without any repercussions. This is deemed important in order to promote a sense of security amongst the participants (Heary & Hennessy, 2002).

4.4 Planning the focus group interviews

The interviews were carried out by a team of three students, one moderator and two assistant moderators. The roles of the moderator and assistant moderators were specified along with the practical preparations necessary for conducting the interview. The assistant moderators' tasks were taking notes and making observation (Morgan, 1997). Also, the assistants were responsible for keeping track of time and making sure that the voice-recorder was working. Based on our experience, we would recommend using only a moderator and one assistant moderator for future focus group interviews of this size (four to six participants), in order to avoid a situation where the children get the feeling of being under surveillance.

To fulfil the role of the moderator, concentration is important along with attentiveness. It is essential to be mentally ready, uncluttered of emotions, thoughts etc. which may distract or unsettle one's ability to think quickly. Moreover, it is important that the moderator is well acquainted with his or her interview guide (Medeiros, 2008). In order for the participants to feel at ease and secure, it is necessary for the moderator to be neutral and show that he or she feels comfortable. To avoid distracting the participants, the moderator should pay attention to his or her clothing. The moderator's clothing should be neutral in fashion. Furthermore the moderator should neither use strong fragrances nor wear excessive jewellery, etc. (Medeiros, 2008).

Upon arrival at the location, conditions such as the room temperature, lighting, surroundings, sounds, etc. were checked in order to prevent disturbing and distracting influences. Tables, chairs, voice-recorder, name badges and refreshments were set up. The moderator placed herself facing the door, and the assistant moderators were placed near the door, enabling them to deal promptly, if potential "disturbances" should occur during the interview. The focus group interviews were conducted on the school's premises, during school hours. Each focus group had the same moderator (one of the authors). To make the children feel secure and encourage a good communication, we offered them (organic) fruit and juice. The refreshments were well received and helped to create a positive atmosphere. Eating and drinking the refreshments did not create difficulties for the subsequent transcription of the interviews. Upon the arrival of the participants, the following procedure was followed:

The names of the present participants were noted

1. Friendly greeting of participants and small talk in order to make them feel secure (issues to be discussed during the actual interview were avoided in this phase)

2. Introduction:

- a. Welcome
- b. Outline the issues and why we were here
- c. Ground rules (e.g. do not interrupt others who are talking, please turn off cell phones, the participants are assured anonymity, not obliged to participate, discussions are recorded.)
- d. The participants were asked the first question (Medeiros, 2008).

4.5 Evaluating the focus group interviews

When the focus group interview was completed, the moderator and assistant moderators discussed the course of the interview. The following questions (Morgan, 1997) may be useful when assessing whether any corrections or adjustments to the interview guide are necessary, or whether the general manner in which following focus group interviews should proceed needs change:

- Which were the most important topics, ideas and statements that occurred during the interview?
- How did they differ from our expectations?
- How did they differ from previous focus group interviews?
- Which points are important to include in the write-up of the interview?
- Are there important quotations which may be useful to quote?
- Did we uncover anything surprising or unexpected?
- Should we change our procedure when conducting the next focus group interview?

Studies show that focus groups constitute a valuable approach when interviewing children (Heary & Hennessy, 2002; Medeiros, 2008). Using focus group interviews as a method for collecting data has proven most applicable and relevant. The focus groups have entailed a greater number of participants than would one-by-one interviews. This was an important factor considering the study's short time frame (six weeks). Moreover, we deem that the validity of the study is enhanced by recruiting a larger number of participants than would have been possible with personal interviews. The children were very interested in participating in the interviews, but this might be due to the fact that the interviews were conducted during school hours. It should be noted that the interest in the study might not have remained the same if the interviews had taken place outside school hours.

We have been aware of the potential occurrence of adaptive behaviour as well as the risk of under- or over-reporting. It cannot be ruled out that the focus group interviews were influenced by the different roles the participants had in relation to each other. However, we judge that the effect of any role patterns had, has been minimal and has not influenced the statements made by the participants. In spite of the neutral approach of the moderator, the focus of the interview itself may have influenced the participants' statements. In this connection one should take over-reporting into account. This is supported by one participant's statement that it is trendy to buy organic products. This indicates the risk that the participants in general adhere and adapt to this trend. It should be stressed that this study has sought to use the pupils' statements as its starting point, thus applying a pupil perspective on issues related to food procurement, health, nutrition and organic foods. A more nuanced view of course content and the potential for improvement can be provided by interviewing public school teachers and a more in-depth analysis of real curriculums.

5. Results

5.1 Attitudes toward class room instruction

The organic supply chain behind the Copenhagen school food program does not seem to have triggered the pupil's involvement. None of the respondents had been involved in any kind of decision making process concerning the operation of the school's organic food program. This was the case for pupils from both the 5th and 7th grades. Most of the 5th grade pupils knew why the food sold in the school food stall was organic and indicated that it was because their school was part of the municipal school food program. One pupil knew about the link between the initiative and another recent municipal campaign: "Ecology is pure water". Similarly to what was found for grade 5, the 7th graders claimed that school food was organic due to the fact that the school participates in the school food program. When asked who they thought had made the decision to introduce organic food in schools, the Municipality of Copenhagen, the City Hall and the dairy company, Arla, were mentioned. Likewise, several pupils believed that the school had been part of the decision making process.

The pupils mentioned a number of different courses where the two issues, organic consumption and health, had been part of what they were taught. Nevertheless, it was not clear to the greater part of the pupils whether these issues were a regular part of the course or not. The pupils gave different indications of when they had been taught about organic consumption and health. They mentioned that these subjects had been introduced in home economics, Danish, mathematics, nature and science, social science and geography.

In grade 7, the teaching has been project oriented with an emphasis on what is healthy and unhealthy. Pupils have been assigned the task of making posters in order to illustrate these qualities. The attitude of the pupils toward health and organic consumption was in general that these subjects basically concern our whole world, from the body to the world outside it, making it important to acquire knowledge about these subjects. The majority of the pupils indicated that they found the subjects personally relevant.

"It's all about our world, right? What we put into our mouths, our body and environment, that's pretty serious stuff" (7th grade girl).

Another participant pointed out that the subjects make up part of the concept labelled "general education".

"It's something you just got to know" (5th grade girl).

The pupils thought that an actual course dedicated to teach the subjects of organic food and farming and health could be quite useful. One pupil expressed the following:

"I think we need that course or whatever you want to call it" (6th grade girl).

The pupils continued by pointing out that they thought the subjects had not been taught thoroughly enough. A girl put it like this:

"If you ask me, I think the teachers could teach us a bit more about it [ecology and health] than they do" (5th grade girl).

The pupils made it clear in different ways that they thought classes on organic food and farming and health should be taught earlier, than they are presently. As a pupil put it:

"It's important to know already from the kindergarten grade how important it is to eat healthy and how important it is to take care of the environment and stuff like that". (5th grade girl).

The 5th grade girls advocated the idea that gaining knowledge about both organic food and farming and health enables you to make informed and conscientious decisions. In general, the 5th graders wished for more lessons since they perceived it as being essential to possess knowledge in these areas. However, there was not an explicit wish for additional classes that would result in longer days at school. The pupils thought that teaching in these subjects should replace parts of the current curriculum. A string of statements indicate that teaching in the subjects' health and organic food and farming could be taught at an earlier age with benefit. The boys in the 7th grade said they were not completely sure on what the real substance of the subjects implied. They were therefore interested in receiving further clarification in class.

"No one has ever made it clear why it's so important that things are organic. They only just started explaining what it all means, now, in the 7th grade" (7th grade boy).

5.2 Attitudes toward organic foods

All the 5th grade girls expressed much enthusiasm and interest concerning organic consumption. Animal welfare was the main point of interest – knowing whether animals are treated correctly or not. As a girl put it:

"You have a better conscience when eating ecological food than conventional food because you know that the animals have had a better life than they otherwise would've had." (5th grade girl)

Several of the pupils said organic food was often picked over conventional food when they were participating in grocery shopping, despite being more expensive. This testifies to the fact that the participants possess an awareness and interest concerning organic food. It also shows that the pupils take part in decisions regarding specific consumer choices related to food.

All of the 7th grade girls expressed interest regarding organic food and farming. They thought that this issue is important when related to people's everyday settings. An example being:

"It's something you can experience in your next-door supermarket - you have to make choices, whether you'll choose this or that. And I think it's too bad they don't teach us about that in school." (7th grade girl).

Hearing what one girl said, underlined the point that they regarded:

"[...] learning about ecology [is] more relevant than learning populationpyramids in Egypt (7th grade girl).

A couple of boys from both grades expressed interest regarding organic food and farming and that this interest was linked to their belief that conventional food was contaminated with pesticides. In this

connection the pupils made it clear that they considered organic food being healthier than conventional food.)

The 5th grade girls emphasized eating organic with a clean conscience, since they presumed that animals from organic farms would have been treated better than otherwise. However, one participant thought that organic food was a consumer phenomenon related to socio-economic trends. This participant saw the phenomenon as being more predominant in the Østerbro neighbourhood of Copenhagen, where the interview was conducted, than in the Nørrebro neighbourhood of Copenhagen, which is considered to be less well-off according to socio-economic indicators.

One girl mentioned that the notion of organic food was closely linked to Danish products, due to the shorter transportation distances involved, benefitting the environment. When asked the question: "What comes to mind when you hear the word "organic"?", this girl answered:

"Mostly goods from Denmark [...] At any rate, they haven't been hauled that far. If they're from Denmark, that is. That's got to be better for the environment." (7th grade girl)

The majority of the participants stated that the greater part of their knowledge concerning organic food and farming originates from their parents. The participants (from all focus group interviews) also mentioned that their knowledge of organic food and farming to a large extent derives from television broadcasts on the subject. All participants were familiar with the label for organic products in Denmark and aware of what it signifies. They told that they use this knowledge when shopping and were generally highly aware of how to find organic products in a supermarket. Furthermore, organic products were widely consumed by participants. Nineteen out of twenty-one participants said that organic products were consumed in their household.

When asked the question whether they would continue buying organic products after leaving home, the answer was generally, "Yes". But upon further reflection, the financial dimension of starting out on their own sometimes resolved in them not being able to afford buying mainly organic products because of an anticipated limited budget and expected higher prices for organic products. There was nonetheless consensus that organic food such as eggs, milk and fruit would be given priority in their future grocery budgets.

5.3 Attitudes toward health and nutrition

When asked questions about pupils' general attitudes toward health and nutrition, the participants indicated that they associate the term health with sports and exercise in particular. In 5th grade, pupils maintained that good exercise habits established in early childhood would contribute toward good exercise habits than later on in life. The fact that exercising helps you feel good about yourself was perceived as an essential aspect of exercising. Health was furthermore associated with eating fruit and the absence of illness.

All focus groups agreed that healthy food is equivalent to a diet with high variety. Fruits, vegetables, fish and organic meat were offered as examples of healthy food. Several of the participants, however, pointed out that there should be room for eating unhealthy food once in a while, arguing that a healthy diet allows you to eat some unhealthy food.

"If most of what you eat is healthy, you make room for what's unhealthy" (5th grade boy).

The boys from the 7th grade perceived eating healthy food as important for the ability to learn. When asked whether the participants found it personally important to eat healthy, one 5th grade girl answered that an unhealthy diet leads to obesity, which again leads to being teased, making healthy food important. The other 5th grade girls concurred with this statement. The participants believed that there is a connection between organic food and health. The 5th grade girls associated organic foods with health, since they believe that most organic food is healthy. However, they also pointed out that some organic food may be unhealthy, and likewise, that some conventional food may be healthy. The connection between organic foods and health was underlined by the fact that organic food is not exposed to pesticides, thereby being healthier. This assertion was supported by the 7th grade girls. One girl responded:

"I eat organic food because it hasn't been sprayed, so I avoid toxins and residual PVC" (7th grade girl).

They also mentioned that when they think of the word "organic", they simultaneously think about healthy food. Both the 5th and the 7th grade boys saw a connection between organic foods and health. The 5th graders associated fruit and vegetables with health, and moreover, they considered such food groups as representative of the ecological concept.

5.4 Attitudes toward food at school

The general opinion among the older pupils was that the food served at school is boring and expensive, which results in pupils buying food outside of school grounds. One pupil admits that the food sold in the school food stall is healthier, but the fact that they are permitted to leave school grounds makes them want to exercise this right.

"It may very well be that you can buy better food in the cafeteria, but when you are allowed to leave school grounds, then that's just exactly what you end up doing. [...]. It's a bit more "ordinary" buying your food in the school food stall. That's why it's cooler to exit school grounds" (7th grade girl).

Price seems to be an important factor in the pupils' choice of food in school. Provided that healthy and unhealthy food was priced equally, all pupils said they would prefer buying healthy food. The younger pupils said that they found it very important that the food sold in the food stall is healthy, since they frequently buy food there. Most of them preferred taking advantage of the opportunity to buy food at school, eating warm food or pasta dishes, rather than eating their rye bread and packed lunches. However, the pupils thought that the food sold in the school food stall was boring and had become much too expensive.

Throughout all the interviews, the essential quality of a meal was seen as being able to eat until full. In three of the interviews, it was said that having a full stomach is important for the ability to concentrate. Two of the focus groups emphasized the importance of delicious, well tasting meals. The pupils from the focus group interviews gave the general impression that the visual appearance of the food did not live up to their expectations. The children typically see the food on display as being wrapped in a boring way and uninspiring to the eye, in sharp contrast to the delicate food presented in the information material distributed by the school food operator:

"[...] if you had been served the food in a more appealing way, but all you get is a bun. It's not wrapped or anything – it's like, just a bun" (7th grade girl).

5.5 Reflections on methodology

The duration of the focus group interviews was set to be about 45 minutes long, plus/minus 10 minutes. The flexibility in the length of the interview was intended to maintain the children's concentration and focus. The actual length of the interviews can be seen in Table 1:

Table 1 - Overview of focus group interviews

Interview	Grade	Sex	Age	Number of participants	Duration of interview
1 st interview	5 th grade	Female	11	5	approx. 52 min.
2 nd interview	5 th grade	Male	11-12	6	approx. 38 min.
3 rd interview	7 th grade	Male	13-15	5	approx. 20 min.
4 th interview	7 th grade	Female	13	6	approx. 25 min.

The conspicuous discrepancy in the length of the interviews indicates a difference of interest between the two grades. This difference came as a surprise and was subsequently an important factor when interpreting the interest in organic foods and health. One difference in interest was revealed by the willingness the participants showed in regard to discussing the issues. Both the male and female group in the 5th grade displayed considerable knowledge and interest in connection with ecology and health. This observation was supported by their lively discussion and the spirit with which they engaged in the discussion. The participants from the 7th grade expressed a more complacent attitude toward the issues. Moreover, we observed a more stifled discussion in these groups characterized by a more reserved attitude. In spite of offering pointed statements, the mood during these interviews testified to a limited interest on the issues, organic foods and health.

6. Discussion

The statements made by the pupils show that an untapped learning potential exists in the area of organic foods and health, due to the pupils' interest in further and more in-depth teaching on organic food and farming and health. The pertinence of such teaching was backed up by statements about the importance of knowledge and making active decisions in relation to one's own body and wellbeing, animal welfare, and the overall aspect of taking care of the surrounding society and environment. The statements demonstrate an understanding of current issues which can be put to use and further developed in a class room setting.

A renewed focus seems necessary since the pupils displayed significant uncertainty concerning in which subjects ecology and health are actually taught. Teaching about the subjects can make up part of for instance home economics. At the public school where we conducted our interviews, home economics is taught in grades 5, 6 and 7. In grades 5 and 6, home economics is allotted three weekly lessons, while grade 7 is allotted two weekly lessons. Due to the pupils' great enthusiasm for the subjects' ecology and health, it must be said to be an advantage that home economics is introduced as early on as in grade 5.

Paying more attention to organic food and farming and health in class room teaching may contribute toward developing a good foundation for the pupils as future consumers, allowing them to make sound decisions and have an impact on the market (Hiim & Hippe, 2007). The pupils were already aware of this fact and expressed the opinion that they are able to impact the market on a daily basis by making critical and informed decisions about the food they consume. It is desirable to provide the opportunity for pupils to make decisions on the basis of their own convictions. In order to make healthy decisions, it is important that they are aware of the implications of their choices.

6.1 The school as an arena for education for sustainability

Organic farming and the sale of organic produce enjoys wide support in Denmark. In this context, schools and education are important components in sustainable development, shaping the attitudes and actions of future generations toward the environment and society.

At the supranational level, politicians emphasize the importance of education in promoting sustainable development. Since the Rio summit in 1992 did not produce the desired results as envisioned in Agenda 21, the politicians at the summit in Johannesburg in 2002 further designated schools responsibility in the matter. Politicians also focus on the joint responsibility of schools in the area of health promotion. This responsibility consists in joining the efforts to create a healthy environment and healthy behaviour, promoting healthy eating habits and wellbeing amongst children (National Public Health Programme, 2002). WHO, the EU and Council of Europe policy papers all focus on the joint responsibility of schools promoting healthy eating habits through school food programs (WHO Istanbul Charter, 2006) (EU Commission, 2007) (Council of Europe, 2003) and the Danish government's program (2007) mirrors this international trend.

Despite the fact that the educational responsibility is a matter of the individual nations, schools undertake a great deal of the described responsibility. For instance, in Denmark the law governing the Danish public school expresses a twofold purpose. One is to equip the pupils with useful skills, while the other is to contribute to the development of the creation of a shared societal ethic and norm. In this context it is essential that the school does not merely condition pupils to conform to society, but gives them a foundation from which they can impact society (Hiim & Hippe, 2003).

The public school's educational objectives include that the school should contribute to the pupils' understanding of the interactive relationship between nature and people. This implies an understanding of ecological matters and joint international responsibility. It may be debated whether mere understanding is enough. A crucial point is that pupils should be stimulated to critically assess the future, as well as present and prior generations' stewardship of our common resources (Municipality of Copenhagen, 2008). This type of critical assessment is stimulated in home economics, where pupils are encouraged to make informed decisions in relation to their role as consumers.

From a historical perspective, the generational handover of household knowledge has gradually disappeared. That is why the public school and the subject of home economics constitute a knowledge centre for distributing knowledge about food, health and consumer habits. One aim of this subject is to enable the pupils to see the connections between consumption, health and the environment (ecology). This should be done in an inspiring and realistic manner. The pupils must learn, investigate and form their own opinions (Municipality of Copenhagen, 2008).

Understanding what takes place prior to our choices as consumers and the consequences of those choices can be addressed with great benefit when preparing a dish in the school kitchen. Organic food versus conventional food could be a discussion topic. Home economics allows for several approaches towards learning, making it possible to emphasize either theoretical knowledge or learning by doing. These approaches provide ample opportunity to teach pupils how to address organic food and farming and health at multiple levels. A reorientation of the way in which this subject are taught in home economics could shift home economics from being a low ranking subject to a higher ranking subject. A reorientation of the subject should be based on a cross-curricular profile including essential subject areas in connection with food culture, eating habits, organic foods and health.

6.2 Perspectives on education for healthy eating

This study showed that the pupils attained the knowledge they possess about organic food and farming, ecology, and health primarily from their parents, advertisements and TV rather than through class room teaching in school. The school food program that was running in 2008, when interviews were conducted, was hampered by the limited participation of school actors and without a dedicated effort to involve the pupils themselves. Hence it is a distinctive feature that it was the City Council in the municipality and, later on, a partnership between the Children's and Youth Administration and the Health Administration in the municipality of Copenhagen that have been the main promoters of the school food program (Municipality of Copenhagen, 2002c). This top down approach may have contributed to the fact that the pupils in general do not feel that they have a particular stake or interest in the initiative and its subjects.

This study shows that children possess an intense interest and a certain degree of understanding of the terms organic foods and health. The health concept of the pupils gravitates toward the broader and more positive perspective on health, conveying a broad understanding of ecology and consumer responsibility; thereby expressing attitudes toward organic foods, health and meals that exceed the traditional and scientific understanding of those terms. Establishing a closer cooperation between front stage actors and backstage agents seems fruitful when developing and implementing public school initiatives related to organic foods and health, and food procurement as an educational platform.

6.3 Pupils attitudes toward the food program

In order to increase pupils' interest in consumption of food from the school food stall, it is crucial to take their attitude towards the arrangement of the food and the prices into consideration. As mentioned earlier, the prices are prohibitive to greater use of the school food programme by the older pupils, in particular, who often purchase their meals outside of school grounds. The pupils mentioned that healthier and organic foods are in a higher price range than less healthy food, such as pizza or shawarma. Provided that healthy and unhealthy food had an equal price, the pupils claimed that they would prefer healthier foods. The pupils complained that the foods were displayed in a boring manner and did not live up to their expectations; we therefore find it critical that the school food program addresses this issue and tries to make true what is shown in their information material. It is pertinent to question more pupils, at additional public schools, to see whether these attitudes are prevalent. If this is the case, the visual appearance of the food may be a focus area for future initiatives, particularly to heighten the interest and the intake of organic and healthy food. Pupils make their choices in a parallel manner to ordinary consumers. In this way, they can choose between the traditional lunch boxes, the official food selection at school or eat outside school grounds. Despite the considerable interest in and positive attitudes towards organic foods, the pupils do not convey the impression that choosing the school food has to offer is the equivalent of making an active pro-organic choice. Presumably, the limited quality of the food selection "dilutes" the organic advantage of the food.

6.4 The school food program in transition

It is important to bear in mind that the Copenhagen school food program is in a transitional phase. In August 2009 a new school food program was launched in several public schools. The new initiative will consist of 75% organic food. In addition, the setting for meals will be remodelled in order to accommodate a nice and social eating environment, among other things. Schools will, according to the plan, be allocated extra budget to cover the extra work for the responsible teachers. The target is that a third of the pupils buy their food from the new school food program. An important aim is to attract the older pupils by competing with competitive foods. One thing that might help to achieve this goal is the delegation of responsibility for the school food stall to the older pupils. Another component would be to provide the opportunity for older pupils to design and arrange their own eating space. With the oldest pupils running the school food stall there is the added benefit of higher profit due to higher sales volume. The pupils will receive part of the revenue, enabling them to make a profit from the school food stall, entailing that they are motivated to capture as many customers as possible and operate the stall as rationally as possible, in order to maximize profits and minimize waste.

In the light of the 7th graders' overall attitude toward the school food stall's selection of food and organization, the initiative described above is a means to generate pupils' interest and support for the activities surrounding the school food stall. Given the low degree of interest which the pupils showed for the school food stall, it is necessary to generate interest through other means. For example, by employing the profit motive as an incentive, it is possible to retain and appeal to the older students, thereby avoiding the daily exodus to the food establishments in the school's vicinity.

There is also a learning potential in connection with the new school food program. The program perceives the school food stall as a learning environment. By this way, the pupils can learn skills and understand subjects in relation to food and the essential and cross-curricular skills related to school work. The ability to cooperate and develop social skills together with learning about business and marketing principles are also educational aspects of what the pupils are exposed to through the food stall.

One initiative, in which the new school program attempts to meet the challenge of the pupils' attitude to high prices, is by proposing that dishes inducing the greatest habitual change, e.g. vegetable dishes and fish, are made cheaper. All school food programs which experience the same competition from lunch boxes or street food outside school premises, face the same challenge of inducing pupils and their parents to choose healthy food. It is most likely that making the healthiest food the cheapest option, will lead to pupils choosing the healthy option by their own free will. This assumption corresponds with the pupils' statements concerning their preference for healthy food in the event that both the healthy and unhealthy food was similarly priced.

7. Conclusion

In general, the pupils were very interested in ecology including organic food and farming as a subject, but they did not see much connection between the healthy, organic meals offered at school and classroom activities related to health and organic foods. The pupils did not feel that they had been involved in the decision to establish organic and healthy food procurement at their school. As a result they held that they did not feel very committed or engaged in the school provision initiative, and the organic and healthy food program was in general not very popular. This appears to justify a distinction between the perspective that front stage agents, such as pupils have, and the perspective of politicians and planners that operate back stage. The distance between these two groups of actors is an important characteristic of any school food system, and an important challenge to address when planning school food interventions.

The study suggest that there appears to be grounds for distinguishing between three levels in the pupils' understanding and creation of sense in relation to food, nutrition, health and organic consumption in school. One level contains the experience of what is taught in the classroom – the curriculum. The second level contains the experience that the pupils have as being part of the social and organisational environment at school; and the third level is the food praxis – the practical school food service offered to the pupils.

The pupils' perception of organic food and health was that these terms are strongly related. The study however suggests that this view not necessarily is shared by back stage actors of the school food program, who tend to treat these issues as two separate and distinct issues.

The study suggests that price of the school meal is an important issue. The pupils mentioned that healthier and organic foods are in a higher price range than less healthy food, such as pizza or shawarma. Pupils claimed that would prefer healthier foods provided that healthy and unhealthy food had an equal price,

The study suggests that the pupils would like to link the organic school food service with curricular activities. This would help to root the food system in the school culture and everyday life. There also seems to be a potential for linking issues of healthier eating and organic food supply more closely. The study also suggests that there is a need for greater involvement of the pupils and front stage actors when food service and food related curricular activities are planned.

Further, it seems to be a need for reorientation in the educational platform in home economics and the subjects of organic foods and health. This implies a cross-curricular approach which involves the essential subject areas in connection with food culture, eating habits, organic foods and health.

8. References

Council of Europe. (2003). Recommendation of the Committee of Ministers to member states on improving physical education and sport for children and young people in all European countries.

No.R. , 6.

EU Commission. (2007). Retrieved May 28, 2009, from A Strategy for Europe on Nutrition, Overweight and Obesity related health issues:

http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/nutrition/documents/nutrition_wp_en.pdf

Halkier, B. (2002). *Fokusgrupper*. Roskilde Universitetsforlag.

Heary, C. M., & Hennessey, E. (2002). *The Use of Focus Group Interviews Pediatric Health Care Research*. Society of Pediatric Psychology.

Hiim, H., & Hippe, E. (2007). *Mål i uddannelse og undervisning*. Gyldendal .

Hiim, H., & Hippe, E. (2003). *Undervisningsplanlægning for faglærere* (2nd ed.). Gyldendals Lærebibliotek.

Jensen, B. B. (2000a). Handlekompetence, sundhedsbegreber og sundhedsviden. In Hounsgaard, & J. Eriksen, *Læring i Sundhedsvæsenet* (pp. 191-212). Gyldendal Uddannelse.

Jensen, B. B. (2000b). *Handling, læring og forandring. Beretninger fra Den Sundhedsfremmende Skole*. Danmarks Lærerhøjskole. Komiteen for Sundhedsoplysning.

Jensen, K. O., Larsen, H. N., Mølgaard, J. P., Andersen, J.-O., Tingstad, A., Marckmann, P., et al. (2001). *Økologiske fødevarer og menneskets sundhed*. Forskningsinstitut for Human Ernæring, KVL.

Krueger, R. A. (1998). Moderating Focus Groups. Focus Group Kit 4. *Sage Publications* .

Kvale, S. (1997). *InterView: en introduktion til det kvalitative forskningsinterview*. Hans Reitzels Forlag.

Løes, A.K. & Nölting, B. 2009. Organic school meal systems - towards a more sustainable nutrition. *Agronomy Research* 7 (Special issue II), 647-653.

Magkos, F., Arvaniti, F. & Zampelas, A. (2003). Organic food: nutritious food or food for thought? a review of the evidence. *International Journal of Food Sciences Nutrition*, 54, 357-371.

Marley. E. (2008). *Food for Thought: Introducing Organic Food in Norwegian Schools*. Centre for Development and the Environment, University of Oslo Blindern, Norway. Master of science thesis

Medeiros, G. (2008). Consumer behaviour of Brazilian primary school students: Findings from Focus Group Interviews. *International Journal of Consumer Studies. The Authors Journal compilation. Blackwell Publishing* .

Ministry of Education (Undervisningsministeriet). (n.d.). Retrieved May 8, 2008, from <http://www.emu.dk/sem/fag/hje/UVM/index.html>

Morgan, D. L. (1997). *Planning Focus Groups (Focus Group Kit)*. SAGE Publications.

Municipality of Copenhagen (Københavns Kommune). (2002a). Retrieved May 26, 2009, from Mål: <http://www.skolemad.kk.dk/Retningslinier/M%C3%A51.aspx>

Municipality of Copenhagen (Københavns Kommune). (2002b). Retrieved May 26, 2009, from Københavns Skolemad: <http://www.skolemad.kk.dk>

Municipality of Copenhagen (Københavns kommune). (2002c). Retrieved May 26, 2009, from Historie: <http://www.skolemad.kk.dk/Retningslinier.aspx>

Municipality of Copenhagen (Københavns Kommune). (2008). *Lærervejledning til: Økologi, undervisningsmateriale til hjemkundskab*. Børne- og Ungdomsforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen.

National Public Health Program (Regeringens Folkesundhedsprogram). (2002). *Sund hele livet - de nationale mål og strategier for folkesundheden 2002-10*. Regeringen.

Regeringsgrundlaget: (Danish Government Strategy) (2007)

<http://www.stm.dk/publikationer/Regeringsgrundlag2007/index.htm> (2007)

Tufte, B., Kampmann, J., & Juncher, B. (2001). *Børnekultur - hvilke børn? Og hvis kultur?* Akademisk Forlag A/S.

WHO Istanbul Charter. (2006). Retrieved May 28, 2009, from European Charter on counteracting obesity: <http://www.euro.who.int/document/e89567.pdf>

Winter, & Davis. (2006). SF? Organic foods. *Journal of Food Science* , 117-124.

World Health Organization (WHO). (2003). Retrieved May 26, 2008, from WHO definition of Health: <http://www.who.int/about/definition/en/print.html>

Appendix A: Interview guide (in Danish)

Interview guide: iPOPY - "Student's Conception of Organic Foods and Healthy Eating at Schools"

Introduktion og præsentation af os selv og projektet.

Skema til registrering af deltagere

Navn:						
Alder:						
Klassetrin:						
Køn:						

Økologi

1.a) Får I skolefrugt hver dag og ved I om den er økologisk?

b) Hvorfor/hvorfor ikke?

2.a) Har I set dette mærke før? (viser billedet af økologimærket)

b) Hvis ja, hvor har du set det henne?

c) Hvad betyder mærket?

Økologi og skolemad

3.a) Ved I om skolemaden er økologisk?

b) Ved I hvem der har besluttet, at det skal være økologisk?

c) Er I blevet spurgt?

4. Hvad er det første, der falder Jer ind, når I ser eller hører ordet økologi?

Økologi og undervisning

5.a) Har I lært eller snakket om økologi og økologisk landbrug i skolen?

b) Hvis ja, i hvilke timer, projekter eller skoleudflugter?

6.a) Har I lært eller snakket om andre miljømæssige emner på skolen?

b) Hvad handlede det om og hvilke "timer" var det i?

7.a) Synes I at undervisning om miljø er vigtigt?

b) Hvorfor/hvorfor ikke?

c) Synes I der er nok undervisning om sundhed og miljø i skolen?

Hvorfor/hvorfor ikke?

Økologi uden for skolen

8.a) Har I nogensinde lært eller snakket om økologi andre steder end skolen? (F.eks. hjemme, med venner, på TV eller internettet).

b) Hvis ja, hvor, med hvem og om hvad?

9.a) Spiser I økologisk hjemme hos Jer? (eks. Årstiderne)

b) Hvis ja, hvor ofte?

10. Er der bestemte fødevarergrupper (f.eks. mælkeprodukter, frugt/grønt m.m.), som købes økologisk derhjemme?

Økologi og egen interesse

11.a) Er I interesserede i økologi?

b) Hvis ja, hvorfor? (sundhed, ernæring, giftstoffer, beskytte miljøet, klima)

12.a) Har I nogensinde selv købt økologiske fødevarer?

b) Hvis ja, hvad var det og hvornår var det?

13. Kunne I forestille jer selv at handle økologisk, når I flytter hjemmefra?

14. Synes I det er let at kende forskel på økologiske og ikke-økologiske fødevarer i f.eks. supermarkeder?

15.a) Hvilke mennesker tror I spiser mest økologisk?

b) Hvorfor?

Sundhed

16. Hvad forstår I ved sundhed?

17.a) Hvad forstår I ved sund kost?

b) Forbinder I økologisk mad med sundhed?

18.a) Er det vigtigt for Jer, at I spiser sundt?

b) Er det vigtigt for Jer, at maden på skolen er sund?

Måltidets betydning

19. Hvad foretrækker I at spise til frokost?

20. Hvor ofte har I madpakke med?

21. Hvem smører madpakken?

22.a) Springer I nogen gange frokosten over på skoledage?

b) Hvis ja, hvor ofte og hvorfor?

c) Hvis ja, hvad kan få Jer til at spise frokost hver dag?

23. Hvor ofte benytter I kantinen/boden?

24.a) Hvor spiser I frokost henne?

b) Hvor lang er Jeres spisepause?

25.a) Hvad betyder mest ved frokosten/måltidet for jer?

b) Foretrækker I at spise alene eller sammen med nogen?

Appendix B: The transcription of the interviews (in Danish)

I: Interviewer (Moderator), Andre bogstaver: Interviewpersoners forbogstav

Interview - Pigegruppe, 5 elever fra 5. Klassetrin

I: Jamen så lægger vi ud med - får I skolefrugt hver dag?

M: Ja

B: Ja

I: Fra kantinen?

B: Nej jeg får det bare med hjemmefra

Det gør jeg også

Det samme her

I: Okay

C: Øhm, jeg får det ikke så tit men jeg spiser nogen gange derhjemme i hvert fald, så spiser jeg sådan æble og pære og lidt forskelligt ik

I: Okay, ja

C: Og så nogle gange så spiser jeg også noget til morgenmad

M: Altså, jeg spiser også i skolen men jeg spiser også meget hjemme, det er næsten kun det jeg spiser derhjemme

I: Ja

B: Ja, jeg tror ik, jeg får altid frugt med, det er så ikke altid jeg spiser det, men for det meste

I: Okay, ved I om det er økologisk?

M: Ja

J: Ja

R: Ja

B: Det er altid økologisk

C: Ja det tror jeg også det er

J: Altså, min mor hun køber kun økologiske ting

I: Okay

B: Det gør min mor også

J: Altså, hvis der er noget nyt som hun godt synes ser lækkert ud eller noget så køber hun bare det, men altså for det meste økologisk

B: Ja, det gør min far også

M: Det smager bedst synes jeg

I: Det smager bedst, okay

I: Så har Anna lige et mærke her - kender I det?

Alle: Ja

I: Hvad står det for, ved I det?

B: Økologisk, at tingene er økologisk

I: Hvor har I set det henne?

J: På fx en Netto-pose der er der noget med at man skal købe økologiske varer eller et eller andet, kan ikke huske hvad der står

B: Også meget på ting man spiser og ja faktisk kun på ting man spiser eller jo men

C: Jeg har også set det på, hvis man køber et æble eller sådan noget så er der nogle gange sådan et lille klistermærke

J: Og på kartofler hvis de er økologiske ik

R: Og mælk og sådan noget

M: Næsten alt kan være økologisk af sådan nogle frugter og mælk og sådan, det er det ret tit

I: Ved I om skolemaden i skoleboden eller jeres kantine om den er økologisk?

M: Noget af det er
C: Ja, noget af det er
M: Man kan fx få frugt dernede, det er jeg ret sikker på er økologisk
C: Ja det tror jeg også det er
J: Men der er også noget der ikke er, for jeg synes der er et økologisk mærke på, men jeg er ikke sikker
B: Det er nemlig når man går ind og bestiller på hjemmesiden, så nogen gange er der økologiske mærker på det der er økologisk
C: Jeg tror også at det frugt de sælger dernede, det tror jeg også er økologisk
M: Men det er noget meget sundt noget stadigvæk, alt sammen, der er ikke sådan noget som sådan rigtigt er usundt. Det eneste er at man kan få et stykke kage om fredagen, ellers er det sådan noget pastasalat og sådan noget
I: Okay, ja - ved I hvem der har besluttet at de ting der er økologiske skal være økologiske her på skolen?
J: Nej ikke rigtig
R: Nej hmmm
M: Jeg tror det er fordi vi er kommuneskole, fordi at min storesøster går på privatskole og de får sådan noget kedeligt mad, sådan noget som toast og sådan, det er ikke lige det sjoveste
C: Det er også mere usundt
M: Ja, men vi har en ret fed kantine, vi kan få sushi om onsdagen det er meget sejt
I: Okay, dejligt
M: Lidt specielt
I: Det lyder da lækkert - er I blevet spurgt om noget i forhold til økologi og jeres kantine?
C: Nej
J: Nnnej
M: Det tror jeg heller ikke
I: Okay, hvad er det første der falder jer ind når I hører ordet økologi?
M: At der er sundt og der ikke er alt muligt øh indsprøjtet af de der ting, det er meget rart
C: Ja det er det også med alt der tit sådan er sprøjtet med et eller andet ind i tingene som gør det bliver anderledes og smagen og så økologisk det er jo sådan noget der ikke er sprøjtet
B: Jeg tænker også meget på sådan økologiske æg, det er jo for det meste dyr som har haft det godt også, det er jo også økologiske, men så synes jeg bare at økologisk det er bare meget mere, det er dejligere eller det, man får en bedre samvittighed når man spiser økologisk end når man spiser uøkologisk fordi så ved man på en måde at dyrene har haft det bedre end de ellers kunne ha haft
I: Ja - har I lært eller snakket om økologi og økologisk landbrug her i skolen?
C: Jeg synes øh
M: Vi har haft et eller andet
C: Vi har haft lidt om det ja, jeg kan ikke lige huske
J: Men det var bare på, jeg synes det kun var sådan en time vi have det og så fik vi at vide hvem der spiste eller hvad vi spiste om det var økologisk
C: Jeg tror bare det, altså selvfølgelig ikke noget fag eller noget, men jeg tror bare hvis man har et eller andet så hvis man nu taler om weekenden eller et eller andet så kan det være at der er nogen der siger: jamen jeg har været ude på en mark og hvor der var alle mulige ting og så begynder læren måske at forklare lidt om det
B: Men ja det var også meget om hjemkundskab der får man jo meget at vide, det her det er økologisk og det skal vi spise og der her skal vi ikke spise og så videre, så videre
I: det var så i hjemkundskab, I har ikke haft nogen projekter om det eller?
M: Nej
B: Jo, men var det ikke noget om at vi skulle ha noget i matematik på et tidspunkt hvor vi skulle ud i den brune kødby, hvor der ligger de der slagtere og så både skal vi ha noget om det men så også lidt om økologi og sådan noget
I: Okay
M: Men, men vi har ikke haft det så meget i skolen, men jeg tror selv vi tænker lidt over det - det gør jeg i hvert fald

I: Ja
C: Også mig
I: Har I lært eller snakket om andre miljømæssige emner her i skolen?
B: Ja, vi har snakket om global opvarmning i vores klasse
C: Ja det har vi også
M: Og så havde vi sådan noget der hed tale hvor vi næsten alle sammen havde lavet noget med miljø at gøre
B: Ja, man måtte helt selv bestemme emnet og sådan helt hvad det var man havde lyst til at tale om og så var der mange der tog miljø og truede dyrearter og fedme og sådan nogle ting
I: Hvilke timer var det i?
B: Det har været i dansk ik
M: Joh
I: Synes I at undervisning om miljø er vigtig?
Alle: Ja
C: Jeg synes faktisk det er ret vigtigt, fordi at hvis du, altså hvis det er miljø selvfølgelig, vi har måske lidt et problem derhjemme med det, det der lys, lys øh vi glemmer at slukke det nogle gange, men det er vi begyndt at blive til en vane, prøve at få den vane når man går ud af et værelse så sluk lyset ik
M: Jeg synes også bare t det er vigtigt, fordi man har det bedre med sig selv og ikke dårlig samvittighed, altså selvfølgelig må man godt spise noget der er usundt, men det bare, det mætter mere alt det andet der er sundt og sådan noget, det er meget rarere at spise
B: Nogen gange efter man har fået det at vide så, man begynder mere at slukke lyset efter sig når man har været inde nogen steder og så er der også mine forældre de er begyndt at se "Guld og grønne skove" rimelig tit - ja jeg ved ikke hvor godt jeg synes programmet er, det er ikke så meget fordi, altså selve ideen er jo meget god, det er bare værterne der er lidt for overdrevne - det sådan helt, jeg tror at det der med at mange: "jamen jeg tror der kommer istid om 15 år og bla, bla, bla" og hidser hele stemningen op ik, der har jeg bare en teori om at det ville være bedre at fortælle folk om hvad der virkelig kunne ske og hvad vi skal gøre for at det ikke sker, i stedet for bare at sige: "Jamen det kommer og det kan vi ikke lave om på"
C: Men også det der med at køre i bil og sådan noget, det forurener jo også rigtig meget og det er, jeg cykler ret meget og det gør R i hvert også
R: Ja, vi har ikke haft bil eller noget som helst og jeg bor på Nørrebro så jeg cykler hver dag
C: Jeg cykler også for det meste og så har vi så bil så nogen gange så kører vi så i bil hvis det er
I: Synes I at der er nok undervisning om sundhed og miljø og sådan?
Alle: Nej
C: Det synes jeg faktisk ikke der er
J: Vi har næsten ikke haft det, jeg synes godt vi kunne få mere at vide om det
B: Men jeg synes også, det kan jo godt være at det kommer i de ældre klasser, det ved jeg jo selvfølgelig ikke noget om, men jeg synes, det er vigtigt at man også får det at vide helt fra nulte klasse hvor vigtigt det er at man spiser sundt og hvor vigtigt det er at man passer på miljøet og sådan
J: Men altså min mor hun siger det rigtigt tit, så jeg lærer noget derhjemme om det, fordi min mor hun snakker hele tiden om det
I: Når, (ler)
C: Jeg synes også at vi mangler den fag eller hvad man skal kalde det
M: Det er bare meget vigtigt synes jeg, jeg synes bare at det er vigtigt at få at vide så mange ting om hvordan man kan holde sig sund og hvordan man har det bedre med sig selv
I: Har I, det har I så, men nu spørger jeg lige igen - har i nogen sinde snakket eller lært om økologi andre steder end i skolen?
J: (griner) Ja hjemme
C: Ja, hjemme har vi også snakket lidt om det
M: Jeg tænker mest over det, når jeg skal til at tage et eller andet: "nej jeg tager bare et æble i stedet for eller et eller andet"

B: Det gør meget også, eller det gør min storesøster i hvert fald, hun tænker altid på det når det er at hun skal til at falde i søvn, så sidder hun og tænker: "hvad skal jeg gøre i morgen for at det ikke bliver sådan og sådan" det er sådan, lidt overdrevet, men sådan meget god tanke

I: Er det så sådan mest jeres forældre I snakker med det om?

Alle: Ja

C: Altså, jeg snakker mest med mine forældre om det

J: Gør jeg også

C: Jeg synes godt vi kunne lære lidt af lærerne om det eller et eller andet

R: Men det er også nogle gange at man taler med sine veninder om det, men det er ikke så meget

B: Det er ikke sådan så men sidder og siger: "Vi skal ikke sidde og se fjernsyn nu, for det ødelægger det og det og det" men det er mere sådan en gang imellem, så er det bare sådan så kommer man til at tænke over: "Ej måske skulle vi hellere tage et æble i stedet for at gå ned og købe 10 poser slik" eller sådan noget altså på en måde tale på den måde om det i stedet for og bare og sidde og sige: "Ej men nu går vi hen til skole, fordi hvis du får vores far til at køre os, eller sådan noget, så kan det være at jorden går under" og sådan sidder man jo ikke og taler om det, det er bare mere man minder nogen gange hinanden om, "Ej, prøv lige det og det i stedet for"

C: Det er også, det med lyset hjemme hos mig, det er også, jeg ved ikke hvorfor, men når jeg har venner på besøg der husker jeg det mere, jeg ved ikke helt, jeg tænker bare mere over det en dnår mine forældre er hjemme

I: Hvad med Internettet bruger I det nogen gange?

Alle: Ja

I: Også til at tjekke sådan noget om økologi og sådan?

Alle: Nej

M: Ikke helt

B: Jo, nogen gange, altså jeg skal ret tit på indkøb for min far fordi lige for tiden så bor han et andet sted ik

I: Okay

B: Så øhm, jeg skal ret tit på indkøb for min mor hedder det så ik (ler) og så nogle gange og så beder hun mig om at gå ind på den og den hjemmeside og se hvad der er økologisk og sådan noget, selvom jeg mener man bare kan gøre det derovre hvor man skal købe tingene

I: (ler)

C: Men også hvis jeg også skal købe ind, købe æbler ind eller pærer eller et eller andet så plejer mine forældre også tit at sige ikke bare sådan du skal bare købe nogen æbler vel, så skal det være den og den slags æbler og så skal det være økologiske ik, så køb økologiske æbler og så ja jeg ved ikke lige hvad de hedder så

I: Okay - nu snakkede vi om frugten, men spiser I ellers økologisk hjemme hos jer?

R: Altså, vi spiser nærmest ikke uøkologisk kød tror jeg faktisk

J: Vi spiser kun økologisk æg og sådan noget kød og kylling

B: Min far er meget ops på hvad der er økologisk og hvad der ikke fedter og hvad, altså selvfølgelig så putter han smør i alt og sådan, altså han sparer ikke på noget vel, men til gengæld så, hvis der er meget, altså hvis der er en ko som ikke er økologisk eller som ikke har haft det godt så æder han den ikke, det spørger han også tit når vi er på restaurant: "Er det her økologisk" altså hvis det ikke er så æder han det alligevel ik, men han er bare meget

I: Øhm, 10'eren har vi jo faktisk været rundt om - er I selv interesserede i økologi?

C: Altså, det er ikke sådan noget jeg hele tiden tænker over, min hobby eller sådan noget vel, jeg er heller ikke sådan vildt interesseret i det, men jeg tænker over det

J: Jeg synes stadig det er ret spændende

C: Ja jeg synes også det er lidt spændende og få at vide om dyrene har det godt og alt muligt ik

B: Jamen, det er også fordi altså man tænker jo meget, altså man går jo normalt ikke bare sådan rundt og tænker om hvad der er økologisk og hvad der ikke er, men når man endelig står og skal købe et eller andet så er det så tænker man sådan meget det er måske bedre jeg

køber det økologiske noget i stedet for at tænke på om det her er billigere, det er det her ikke, altså så tager man for det meste økologisk frem for det billige - ja, det gør jeg i hvert fald

I: Øhm, ja det har du jo så - har I nogensinde selv købt økologiske fødevarer?

Alle: Ja

I: Det har i alle sammen?

Alle: Ja, mmmmmm

I: Hvad var det for nogle fødevarer og hvornår?

C: Det kan jeg godt nok ikke huske

J: Altså, jeg kan ikke huske hvornår, men det er fx, jeg har købt mælk

R: Det har jeg også

J: Og æg og salat, ja de der salatblade, hvad man nu kalder det for og agurker og sådan noget

C: Og æbler

J: Ja æbler

C: Og ja frugt i det hele taget

M: Ja også nogen gange hvis man er sulten efter skole eller sådan noget, kan man godt købe et æble

B: Og også meget tit bær og pesto, vi er jo meget vilde med pesto og kapers og alt hvad der sådan er, altså pesto, kapers og sushi det er sådan det jeg lever af faktisk (alle ler) meget oliven og sådan noget

I: Ja, kunne I forestille jer at I selv kommer til at handle økologisk når I flytter hjemmefra?

Alle: Ja

C: Det tror jeg, at jeg kommer til

B: Jeg tror, det kan jo godt være, altså hvis det er at man bare ikke orker at lave mad hvis det er på et tidspunkt ik, så kan det jo godt være man bare køber et af de der færdiglavede skål nuddelsupper, sådan noget som nødvendigvis ikke er økologisk, men i det store hele tror jeg at jeg vil købe rimeligt økologisk

J: Det tror jeg også jeg vil

M: Ja

R: Ja

C: Det tror jeg også

R: Også fordi, nej ikke noget

I: Ja - sig endelig noget

R: Jamen, også fordi, hvis nu, altså man kan jo ikke bruge undskyldningen, ej men altså, ja altså, ja men (ler) det er lidt svært at forklare, men øhm, jeg kan ikke huske det helt

I: Nej? Du må bare bryde ind hvis du kommer på det

I: Synes I det er let at kende forskel på økologiske og ikke økologiske fødevarer?

M: Nej

B: Nej man skal virkelig gennemkigge det også tit når man skal købe citroner ik så går man og leder efter de økologiske og frem og tilbage og "de er økologiske" og "nej, det er de så ikke" og så til allersidst så finder man hvor der står sådan en lille bitte ø nede alle bagerst - nogen gange så er det uøkologiske faktisk mere farverigt end det økologiske, fordi der er bare sprøjtet så meget på og det er ligesom bare

C: Jeg synes også, man skal jo selvfølgelig virkelig vide hvordan tingene ser ud hvis de er økologiske, fordi ellers er det lidt svært at se, jeg tror ikke der er så mange der bare lige kan hvis de går i et supermarked, jeg skal have et æble og det skal være økologisk, det er økologisk hurtigt, eller hvis der ligger to æbler ved siden af hinanden ik, så skal man jo vide sådan

I: Ja, kigger I så efter det mærke der?

Alle: Ja

B: Altid, det røde ø

C: Eller hvis der står sådan et skilt, hvis der står "økologiske æbler"

M: "Usprøjtet" eller sådan noget "usprøjtet æbler"

R: Eller også så kender man nogle af de der æblemærker som er sprøjtede ik, så kan man også sådan lidt kende forskel

I: Ja - hvilke mennesker tror I spiser mest økologisk?

M: Den var svær

Alle: Ja

M: Ikke sådan nogle unge på sådan 22 eller sådan noget, hvad ved jeg

J: Det er dem der på sådan 30 - 40

B: Det er når folk kommer i panikalderen og de begynder at spise økologisk og

C: Ja eller det der, hvis der er nogen der begynder måske det der: "ej, men nu er jeg for tyk og jeg er alt, alt for tyk, jeg skal simpelthen" så er de meget sådan: "okay, nu laver jeg en periode, nu må jeg slet ikke spise slik i et år ik"

B: Så tror jeg også meget det er folk som, folk i panikalderen og folk som lige har fået små børn, tror jeg også sådan meget, så er det sådan meget: "ej, men vi kan ikke ha at vi går her og spiser fedt hele dagen nu må vi også lære vores barn at han eller hun skal spise sundt" og så tror jeg ligesom familier og folk i 40'erne, panikalderen som tror jeg, det er dem som er meget ops på hvad der er økologisk og hvad der ikke er, men der fra 13, 14 års alderen til 30 til 22 eller sådan noget, der tror jeg ikke man er så, hvad der er økologisk og hvad der ikke er

M: Altså, min storesøster er 20 så jeg ved sådan rigtigt hvad hun spiser og sådan og hun er sådan lidt ligeglad, hun spiser hvad hun kan få

J: Det er det samme med min mormor og morfar, de køber ikke køber ikke sådan noget økologisk, de tager bare alt muligt

B: Men der kan man jo ikke, men det er jo også fordi meget, min storesøster fx hun har lige siden hun var lille, lille bitte, sår har hun sådan altid lavet sine lektier og altid spist økologisk og altid været så sød ik og aldrig været teenageragtig og sådan helt, altid ryddet op på sit værelse så jeg tror det er sådan meget fra hvilken familie man er i øhm til hvad man spiser, fordi altså, jeg tror det er meget forskelligt, men i gennemsnittet tror jeg det er familier og folk over 40

M: Jeg tror også dem der spiser mest har været vandt til det lige siden de var små, altså at det bare er noget der er vandt til dem, fordi det smager bedst, eller måske aldrig har smagt andet vel

C: Jeg tror også min farmor, hun er sådan meget økologisk, selvfølgelig bliver vi forkælet når vi er hjemme hos hende og sådan, men ellers tror jeg godt hun helst vil have det er økologisk

I: Nu går vi lige over til at snakke lidt om sundhed - hvad forstår I ved sundhed?

M: Det er svært og forklare

I: Ja?

C: Altså, sundhed det er for det meste noget du, ej det kan man sådan ikke helt se, men

J: Det er også noget med sport, at man holder sig i form

C: Meget det der med hvis du køber noget der er færdiglavet, det er ikke tit det sundest vel

B: Jeg har også meget et indblik på sundhed af, hvis man spiser sundt og dyrker sport så er man også gladere for ellers bliver man simpelthen for, for altså hvad kan man kalde det, for sofaagtig, altså bare sidder og glør på en skærm og overhovedet ikke får noget ud af sit liv, og jeg tror at hvis man kommer ud og røre sig og spiser et æble hver dag og sådan virkelig, så tror jeg også man bliver meget gladere og dejligere menneske end hvis man bare er ligeglad med alt ik

M: Jeg tror det er det samme som før, hvis man altid har været vandt til at dyrke sport som lille, med sin familie der er man blevet vandt til det, jeg tror også det har noget med indlæring at gøre

B: Det kommer også lidt an på hvem man er, fordi nogen har mere brug for at dyrke mere sport end andre og det kommer meget an på også hvor høj ens kondi er og man må jo starte langsomt og så komme længere og længere frem og folk som tager til fysioterapeut, de starter jo også helt nede i bunden og så går det bare hurtigere og hurtigere, så jeg tror det er meget forskelligt til hvem man er, men jeg tror man skal dyrke sport og spise sundt før man ligesom

M: Er glad med sig selv ik

B: Ja

J: Altså ligesom min storebror, han sidder så altid på sit værelse og spiller et eller andet på computeren og han er heller ikke glad så altså han, han går heller ikke til noget, så det er

sådan lidt ærgerligt fordi han er ligeglad med hvad han spiser bare han spiser noget og hvis det er let er han også ligeglad og han vasker ikke æblerne og sådan noget

B: Men jeg tror også bare at det er meget, det er også meget godt, jeg ved helt om det har noget med sundhed at gøre, men også meget at man har en hobby at dyrke ikke en hobby som at sidde og spille computer vel, men en hobby som at gå til dans eller gå til teater eller fodbold eller et eller andet

M: Håndbold

B: Sang man rør sig nødvendigvis ikke så meget med ens krop men man rører sin stemme og altså man kan jo røre sig på mange forskellige måder og kan være sund på mange forskellige måder

I: mm...hvad forstår I så ved sund kost?

M: altså at man spiser varieret og forskellige ting, men stadig godt må være sundt, og hvis man gerne vil have, altså hvis man fx er sulten og det er ved at være kl.16 eller sådan, og ikke skal spise endnu, så i stedet for at tage en mad, så tage bare et stykke frugt eller et eller andet, så man heller ikke bliver for mæt

B: ja, det er jo også det, som M siger, man skal spise meget varieret, så det ikke ender ud at man får anoreksi og kun spiser æbler og brækker det op igen...man skal også have noget usundt en gang imellem, det skal bare ikke være særlig tit, man skal også have noget fedt, det skal bare ikke være hver dag man får det

J: måske i weekenderne eller sådan noget...

Alle: ja

B: eller en lille bitte smule slik på en fredag eller sådan noget, men man skal ikke have slik alle dage, man er ligesom bare nødt til at variere det sådan så man ikke kun spiser æbler og citroner eller...

M: tit hjemme hos min far spiser vi æbler, sådan nogle rigtig gode æbler, sådan næsten som slik...altså det er næsten vores slik fordi det smager så godt..

B: ja og nødder og sådan noget

I: forbinder I økologisk mad med sund kost?

Alle: lidt, ja

R: men det er jo ikke kun økologisk der ligger i sundhed

C: jeg vil sige det meste økologiske er nok ret sundt

B: altså man forbinder det ret tit med hinanden, men i bund og grund er det ikke nødvendigvis det samme, fordi der kan jo også være ting som ikke er økologiske som alligevel er ret sunde

M: altså jeg synes også at økologi passer ok fordi at økologiske alle mulige ting de er jo ikke sprøjtet med alt muligt, fx æbler eller sådan noget, og det gør det jo også sundere

I: er det vigtigt for jer at I spiser sundt?

Alle: ja, meget

J: altså man bliver jo heller ikke drillet på en måde, altså hvis man spiser...hvis man ikke spiser sundt så bliver man tyk og så bliver man drillet og det er jo heller ikke så rart

B: man kan så sige at der er nogen som har den belastning at de ikke rigtig kan gå i gang med at spise sundt, og så er det jo ligesom lavet til at, er man tyk er man grim, har man briller er man grim...og det synes jeg bare er meget forkert fordi altså man kan jo nærmest sige, er man tynd er man grim, har man ikke briller er man grim, så det er jo egentlig bare noget folk har bildt sig ind, altså lad os sige at det her er grimt, altså det er folk som ikke har noget at lave, folk der simpelthen bare keder sig ihjel som begynder at drille...folk som bare har svært ved at starte med at spise sundt de må så bare komme i gang med det, og så starte langsomt ikke..

M: men det vigtigste er jo bare at man selv har det godt med sig selv, at man selv synes at man har gjort hvad man kan, og så er man bare sig selv...det er jo det, det mest handler om, og så kommer det andet af sig selv...

B: jeg har aldrig kunnet lide at svømme, jeg har kun kunne dykke og det er simpelthen det jeg har lavet, og jeg har været på Tahiti og Hawaii og sådan noget og der har jeg bare kun kunnet dykke, jeg har ikke kunnet svømme...men så var det bare der jeg ligesom bare startede langsomt og så går det bare op og det er bare meget federe end bare at sige, jeg kan

ikke, jeg giver op jeg kan ikke...altså man må ligesom sige: du kan godt...bare minde en selv om at man kan godt det man vil, det duer så ikke noget hvis man ikke gider at lære det...

I: er det vigtig for jer at maden her på skolen er sund?

Alle: ja!

C: ja, det synes jeg fordi at altså....hvis den ikke var sund, så ville der jo være rigtig mange...hvis der nu var nogle af dagene der var sunde og så andre der ikke var, så ville alle bare tænke jamen den dag der kommer vi ikke fordi at vi vil hellere komme den dag, og bruge vores penge på det, fordi det er meget bedre og....

B: men jeg har det også bare sådan at når man spiser morgenmad, så ryger der tit lidt sukker på, det er jeg nødt til at indrømme, at det kommer man til, bare ligesom for at det bliver lidt mere sødt ikke...og så til aftensmad så er det altid noget der feder bare en lille bitte smule, og så er det også bare meget vigtigt at man holder frokostmåltidet sundt, at man ikke...også det jeg siger, jamen jeg spiser ikke noget til frokost fordi jeg har ikke lyst til det eller jeg spiser bare det her fordi det var lige det der så lækrest ud, så synes jeg det meget vigtigt at man ligesom holder frokostmåltidet sundt, altså så kan man spise lidt fedt til aften og lidt sukker på morgenmaden, man skal bare sørge for at der er et måltid på dagen der er mest sundt

I: ja

C: altså jeg spiser fx ikke særlig meget frokost og jeg er ikke særlig vild med rugbrødsmadder, jeg er mere til sådan varm mad og morgenmad, så jeg spiser sådan ok meget morgenmad og så spiser jeg meget aftensmad ikke..

M: altså jeg synes det er vigtig at man også får meget morgenmad, fordi at man skal alligevel være herovre et stykke tid før man rigtig får noget mad, i hvert fald når man er i skole ikke...

B: man er også i det mindste nødt til at...altså jeg er meget tit gået over til skolen uden ligesom at have fået spist morgenmad og så havde man heller ikke lige madpakke med og så til aftensmad var det heller ikke lige noget, og så ender man med at sidde og spise gajoler resten af aftenen fordi man bare ligesom ikke har fået noget....

Alle: griner

B:....altså ikke fordi jeg har gjort det vel, men man kan komme til at gøre det...og så synes jeg bare det er meget vigtig...altså hvis det er at man ikke kunne spise noget til morgenmad, så tager man et knækkebrød med eller noget så kan man spise det hen af dagen, altså man skal bare ligesom have noget....fordi tit nogle dage hvor jeg bare ikke ha spist, der er ikke rigtig noget af det jeg har haft lyst til...men så må man bare klemme det ned ellers får man ikke noget

M: jeg synes heller ikke det gør noget hvis man får mellemmåltider, så skal man bare ikke spise så meget af hver ting, men det er ok med mellemmåltider som et æble eller måske to, en avocado eller et eller andet

I: hvad foretrækker I at spise til frokost?

C: varm mad

I: varm mad?

Alle: ja

B: ja, altså jeg foretrækker meget sådan noget...altså nede i skoleboden der er sådan noget med kylling og sådan....altså noget hvor der bare er brød og lidt salat og lidt kød og...så man ligesom får blandet det hele

M: jeg kan også godt lide fisk

C: jeg er også mest vild med varm mad og sådan...jeg kan også bedst lide at købe mad i skoleboden end at få man hjemmefra fordi i skoleboden er det for det meste varmt og pasta og sådan noget ikke..

B: ja, det er heller ikke så tit man har lyst til 5 rugbrødsmadder med leverpostej...fordi jeg er ikke den store forbruger af rugbrød, tit så spiser jeg bare et stykke med noget pesto på, eller oliven, eller nogen kapers....

Alle: griner

B:....men altså tit så spiser man bare lige sådan en inden man skal have aftensmad, bare sådan en hurtig mad og så foretrækker jeg mere at få varm mad over i skolen....jeg har det også

sådan at hvis man skal spise rugbrødsmad så skal det være friskt, så skal det ikke være sådan noget der har ligget nede i en pose i 2 timer eller sådan...

J&M: ja det bliver tørt og kedeligt

J: jeg foretrækker også varm mad

R: ja, jeg synes også at varm mad er bedst

I: hvor ofte har i så madpakke med hjemmefra?

J: jeg har 4 gange om ugen og så køber jeg 1 gang om ugen

C: jeg har haft en periode hvor jeg kun fik madpakke med hjemmefra...det var bare sådan, jamen skoleboden det var jeg ikke så vild med og sådan noget....så begyndte jeg så med en periode hvor jeg købte sådan nærmest hver dag i skoleboden, og så var der måske en dag jeg ikke lige gjorde....og nu er jeg begyndt sådan...altså nu er det sådan mellem ikke

I: okay

B: jeg tror også at det er sådan lidt at man har nogen gange nogle perioder hvor man køber meget i skoleboden, og så har man nogen hvor man ikke gør, og så har man nogen gange hvor man får madpakke med 2 gange om ugen, og så 3 gange om ugen, altså det er ligesom sådan, man skifter meget

I: okay

M: altså hver anden uge tror jeg at jeg får 2 gange eller sådan....men jeg kan meget godt lide maden dernede og det er også meget rart at man har muligheden for det, fordi som de siger, hvis der er noget der bare skal varmes så er det lidt irriterende fordi det kan vi ikke rigtig gøre herovre...

J: men altså rigtig sundt er det jo heller ikke

M: ej, men det er heller ikke usundt på samme måde som sådan noget toast...

B: det er også meget tit at...jeg er jo ret vild med varm mad ikke, griner...men så får jeg ret tit en termokande med kogende vand i med, og så pakker vi den ind i en hel masse tørklæder sådan så jeg ikke brænder mig og så får jeg en af de der nuddelsupper hvor man kan hælde vand i, sådan så det ligesom blive varmt, det er bare mere suppet, sådan så man ikke behøver at købe nede i skoleboden hver dag, men man faktisk hvad man har lyst til hjemmefra som også er varmt ikke...men det bliver mest sådan noget suppe noget...man kan jo ikke have mikrobølgeovnen med under armen...

Alle: griner

R: altså jeg køber faktisk ret sjældent i skoleboden, men ja...så altså...ja

B: det er også bare det, tit så må man jo bare lige huske sig selv på at, hvis der er nogen der har siddet og fået kiks med chokolade på, og man bliver sådan helt, ej hvorfor får jeg ikke det...så er det sådan at man meget tit selv får lyst til at få sådan en madpakke som også en af de andre fra klassen har fået med pandekager og sådan, men så må man jo bare lige huske sig selv på at hvis man selv sidder med et salathoved og en rugbrødsmad, det er jo meget bedre for en, end alt det der andet ikke, det burde egentlig være de andre der er misundelig på den som havde salaten fordi at altså, det burde bare være omvendt...griner

I: griner

C: men også sådan....ja, vi får snart en el-kedel heroppe som vi kan dele, jeg tror nok den bliver brugt, og der er også sikkert mange der vil tage nuddelsupper med og sådan...

J: eller te

C: og det der nuddel-noget man kan købe i supermarkedet, det er jo ikke lige det sundeste, men så kan man jo skifte sådan lidt, for det er jo ikke sådan at der er nogen der hver dag bruger den der kedel...

B: men det er også meget at jeg tror....det vil være meget hyggeligere...eller jeg har i hvert fald, fordi at en af minde veninder hun går på sådan en skole, hvor i de fleste af hendes timer kan de bare lige gå ud og lave sig noget te og så kan de sidde og drikke det imens de laver lektier, eller hvad de gør, og det tror jeg bare vil være meget hyggeligere, fordi at....altså ikke at man skal sidde og æde mad mens man laver lektier, men altså at man bare har noget at drikke so man kan styrke sig på

M: vi må ikke lave te

B: jo...

I: ja, jeg tror lige at vi skal lidt tilbage til madpakken....

Alle: griner

I: hvem smører jeres madpakke, når I har madpakke med hjemmefra?

J: min mor

C: min far

M: begge dele

C: altså, men de siger også at jeg skal måske begynde og smøre den lidt selv...det vil jeg også godt selv indrømme, at det synes jeg måske også selv, at man ikke bare skal sidde inde på sit værelse og lave noget hyggeligt, også skal forældrene bare stresse rundt, og hvad vil du have på din madpakke, du skal bare give mig det og det på ikke...det er måske sådan lidt

I: griner

M: det er også meget rart fordi så ved man selv hvad man får med og hvad det er

J: det er jo også meget rart, fordi man kan snakke med sin mor imens ikke

C: mm...og hvis forældrene fx har den vane med at putte rigtig meget smør på eller et tykt lag leverpostej eller sådan og så bliver man sure på dem når man kommer hjem...og siger: ej, du puttede alt for meget leverpostej på

J: det er også ligesom en fra vores klasse, han har fået sådan en kæmpe madpakke med, med gulerødder og alt muligt, men han kan ikke lide det, ha spiser kun en ting, og så skælder han bare sin far ud når han kommer hjem...jeg synes, altså jeg kan ikke forstå...så må han bare selv lave sin mad, hvis han ikke kan lide det...

I: mm

J: men jeg skal altså også...min mor siger at jeg selv skal smøre min madpakke

B: ja, min mor siger også ret tit at jeg selv skal smøre den, og så synes jeg bare det, at jeg foretrækker meget...altså når man endelig skal have madpakke med, så foretrækker jeg pastasalat fordi et er ligesom noget hvor det bare er en ret, og ikke mange små, det synes jeg sådan ligeso at man bedre kan overskue

M: jeg får også pitabrød med skolen og det er også meget rart...

C: det er så lækkert

M:....der er så meget andet i som gør det forskelligt, som gør det lidt ligesom en pastasalat...øhm og det er meget rart at der er brød og så stadig noget indeni...

J: ja som er sundt og sådan

I: ja, springer I nogen gange frokosten over?

Alle: ja

M: ikke så tit

C: ikke i skolen, det vil mine forældre i hvert fald overhovedet ikke have...så siger de også, at jamen du skal spise i skolen...øhm men i weekenderne så kan jeg godt, men vi spiser også tit sådan sent morgenmad ikke...

I: ja

C:...så spiser vi kl.11 eller sådan, og så bliver det til at man spiser frokosta sådan ved en 13-14-tiden, og så spiser vi også ret tit aftensmad ret sent...kl.20 nogen gange...griner

B: jamen jeg kommer også ret tit til over i skolen, så tit så er man bare ikke sulten og så tager man bare en gulerod eller et æble og æder det ikke...altså det er bare sådan, man...nogen gange så er man bare ikke sulten og så kan man bare ikke spise det, så æder jeg det bare når jeg kommer hjem ikke....men så er det også meget sådan at om weekenderne, der er det faktisk meget sjældent at vi springer det over, men der...jeg lægger aldrig mærke til at vi spiser det, fordi at vi får meget tit brunch

De andre: retter hende i udtalen

B:...ja, og så går vi for det meste på restaurant om aftenen, men det kommer an på hvor høj min fars løn lige er i den uge ikke, men altså det er sådan meget om weekenden at så er det sådan et langt måltid i stedet for en masse små, hvor at det er at man nogen gange kan komme til at hoppe et af dem over i hverdagen

I: ja, hvad nu hvis det er, altså i e her 5 skoledage...går I i skole hver dag?

Alle: ja

J: altså hvis du mener med pjække, så gør jeg ikke...griner

I: nåh nej...det var mere om I havde nogen fridage

Alle: nej det har vi ikke

C: om fredagen der har vi fri 11.30

B: vi har fri 12.40...

I: men hvor ofte tror I at I springer frokosten over i skoletiden?

Alle: aldrig

M: jeg spiser måske ikke så meget, men jeg spiser noget fordi ellers bliver jeg bare hurtig sulten

J: jeg får ret meget med, men jeg spiser ikke det hele...

B: jeg kommer ret tit til at springe det over, medmindre jeg køber det i skoleboden, fordi så kan jeg ikke lide de penge der går til spilde, altså det er meget....altid når det er at vi får aftensmad så er det noget der skal spises fordi vi har brugt penge på det...men jeg kommer tit til at hoppe et frokostmåltid over

C: jeg spiser altid frokost i skolen, der var kun lige en gang for ikke så lang tid siden...det var kun en gang, jeg tror jeg var ked af det eller et eller andet...

R: altså nogen gange sådan her hvor det er sådan meget ferietid, så er det tit hvor man ikke sådan når at smøre en madpakke, men nogen gange så spiser jeg bare en gulerod, nogle nødder eller et æble

I: okay...øh, vi har snakket om kantinen...hvor spiser I jeres frokost henne?

Alle: i klassen

M: om sommeren spiser vi uden for

C: og nogen gange får vi lov, sådan en 3-4 stykker at spiser herinde

B: men de større klasser de går jo meget tit, eller når....kan ikke huske hvilken klasse det er, men så må man jo gerne gå uden for skolen og købe mad, og der sidder de tit uden for og spiser

C: men også i den alder så tror jeg også...altså så får de jo ikke madpakker med, så går de jo rigtig tit uden for, for så gider de ikke at være her...så går de fx ned i papas pizza, der ligger hernede og det er jo ikke ligefrem det sundeste vel...og så køber de helt sikkert også noget slik med, cola og sådan noget

I: der er ikke voldsomt meget plads i kantinen?

M: altså man kan ikke sidde der, man kan kun købe der, fordi vi har sådan et rum over i den der nyere bygning, hvor at de er sådan en stor-agtig café-ting, hvor der bare er en bod...når der er lang kø er der jo slet ikke plads til nogen

C: jeg tror at de engang havde sådan en...jeg er ikke sikker, men jeg tror at de engang havde aftalt at der måske skulle være et par borde og sådan, man lige kunne sidde ved, men det tror jeg bare de har droppet helt, fordi at der er heller ikke plads til det...og jeg tror også de har undervisning dernede nogen gange...

B: det er også meget tit når man ser på film så er det sådan meget tit så er der en stor kantine hvor man kan sidde...men det er sådan en typisk film at så er det delt op i grupper, så er der fx cheerleaderne

C: ja tegnefilm

B:...ja, men det er typisk...så nogen gange tror jeg også at det ville være meget befriende at man kunne sætte sig ned ved hvem man havde lyst til, så man ikke bare sad ved siden af den man sad ved i klassen, at man ligesom kunne sætte sig og tale med dem man ville..

I: må I ikke sidde i det lokale der er til rådighed?

M: nej

I: hvor gammel skal man være der?

B: jeg tror ikke der er regler for det, det er bare sådan at det gør man bare ikke

C: hvor henne?

I: det rum i lige snakkede om

M: caféen, kantinen

I: nåh...det er kantinen

M: vi kalder det begge ting

I: så der er ikke så god plads

M: nej

C: det er sådan et aflangt rum og så er der sådan 2-3 køer, der er sådan en kø til når man har lige penge

I: nåh okay

M: der er tit ret mange, fx når der er sushi

C: om fredagen r der nok allerflest mennesker, for der er der kage...om fredagen er der nemlig burgerbox og kage, og alle synes bare at det der burger det er helt vildt lækkert....

M: men det er ret sundt

C:....så der er vild lang kø...jeg synes ikke den der burger den er særlig lækker fordi bollen den er sådan helt sej, så man skal bare stå og hive sådan

M: der er bare ikke rigtig meget fedt i det, der er bare kød

B: det er også meget når det er at...man bliver meget tit sådan åhh...får jeg lige en forlomme af dig og ej hvor er vi gode venner og sådan...altså til sidst så er man lige ved at eksplodere, fordi manstår bare: nej du kan ikke få en forlomme af ham fordi jeg står bag ham og man bliver sådan fuldstændig...man ved bare at der går længere og længere tid før man får noget, og når man så endelig står der så er der ikke noget man kan lide...

M: ja det er rigtigt

B:....så nu er det også blevet sådan at, sådan en regel, at man skal have noget ekstra frugt med hjemmefra, fordi hvis alt i kantinen er udsolgt så...

M: vi har fået lov til en gang at gå uden for skolen et par stykker, men ellers har vi skulle bliver heroppe og spise det vi havde

B: vi har så bare fået lov til at gå ud i 7/11 ikke, men så når de kommer tilbage så har de bare købt sådan et stykke pizza og det er sådan lidt, hvor man så tænker, køb hellere et æble

I: okay, hvor lang er jeres spisepause?

Alle: 20 minutter

M: ej, for det er halv vi skal have frikvarter

Alle: ca. 25 minutter

C: det starter med at der er time og så er der spisepause og så er der frikvarter bagefter

I: nåh, okay...hvor langt er frikvarteret så?

C: det første det er et kvarter og det andet er 20 minutter

I: så tilsammen med spisepause og frikvarter, så har I omkring 40 minutter?

C: ja, men man må heller ikke gå ned før alle...eller før der er halv

I: okay

M: men man må godt tage sin mad med derned hvis man ikke er færdig, men det er man for det meste, vi har jo ret lang tid...engang havde vi kun et kvarter til at spise, men det blev lavet om fordi der var næsten aldrig nogen der var færdig med at spise, og det var ret irriterende at skulle bruge noget af sit frikvarter på at spise, hvis man gerne ville lege eller et eller andet

B: ja sådan har jeg det tit, man kommer nogen gange ret sent op fra boden fordi at altså...så står man nede i kø og sådan og når man kommer op så er de fleste bare færdige og så får vi lov til...for det meste når det er vinter så gider man ikke at sidde på en eller anden sten med mudder op til ørerne og spise, så nogen gange får vi lov til at sidde i 5 minutter og spise færdigt

I: hvad betyder mest ved frokosten eller måltidet for jer?

M: at man bliver mæt...at man får noget mad så man ikke er sulten

I: okay

M: det er jo ikke sundt at være sulten i lang tid, man skal jo spise noget

I: ja...foretrækker I at spise alene eller sammen med nogen?

Alle: sammen med nogen

B: det kommer lidt an på i hvilket humør man er syns jeg...altså meget tit hvis det er at jeg er ked af det så foretrækker jeg at sidde for mig selv...men hvis det er noget jeg gerne lige vil tale om eller jeg lige har oplevet noget så foretrækker jeg meget at sidde sammen med nogen a mine venner, men ikke hele klassen, sådan bare 3 eller 4 stykker som står en meget nært...ikke hele klassen skal sidde og høre, jamen hvad har du lavet i weekenden, ja jeg har fået en skotøjsæske ikke, eller sådan noget hvor det er at man...det er kun noget man lige fortæller til sine venner ikke

I: ja

C: det kommer også an på hvilket humør jeg er i, hvis jeg bare sådan er...nogen gange hvis jeg sådan er lidt trist så har jeg lyst til at sidde inde i klassen selvom alle de andre er der, bare ikke tale med nogen, bare lytte til de andre...hvor der er lidt støj, og så andre gange hvis jeg er lidt trist så har jeg lyst til at sidde med R fx fordi at hende kan jeg sådan sige det meste til ikke

I: ja

M: men for det meste sammen med folk, det er sjovere at kunne sidde og tale imens, fordi det er ikke sådan tit vi bare får lov til at sidde og tale...altså småsnakke må vi godt, men at sidde og kunne tale og grine

C: jeg vil også sige, at jeg synes det er dødssygt at sidde og høre historie når vi sidder og spiser...

I: nåh, sådan hvor læreren sidder og læser?

C: ja, det synes jeg er rigtig irriterende, det er meget hyggeligt at tale

B: nogen gange så synes jeg det er meget hyggeligt....men nogen gange bliver der læst 2 sider eller sådan og så er der nogen der lige skal kommentere, eller nogen der lige skal sidde og grine, altså når man skal høre historie så skal man fandeme også høre historie, så skal der være ro, og nogen gange så skal man bare overdøve hinanden og så går det bare højere og højere op ikke og så til sidst så sidder de fleste fra klassen bare og kigger ned i bordet og ikke taler med nogen

I: synes I at der er god nok mulighed for at I kan sidde for jer selv sammen med veninderne eller alene hvis I har lyst til det?

Alle: nej

M: altså vi kan godt sidde sammen med folk...

C: jeg synes det er ok, vil jeg sige, altså der er jo ikke andre måder...jeg tror også det er sådan de fleste skoler har det...det er jo ikke sådan: vil du lige gå med ud i det her rum, må jeg komme med, nej du må helst ikke komme med....så føler man sig jo også uden for

B: jeg har det bare sådan, at når det er vi har spisepause så synes jeg gerne at man må sætte sig hvor man vil, fordi jeg synes at man er meget tvunget til at sidde der hvor man plejer at sidde og man må ikke råbe op til det andet bord, så skal man gå derover og så får man ikke spist sin mad...så jeg synes det ville være meget bedre hvis man ligesom lavede en ordning med at når det var spisepause, måtte man sætte sig hvor man ville...og så når det var at man skulle koncentrere sig igen så skulle man sætte sig tilbage på sin egen plads

C: men i vores klasse de er det sådan at om fredagen så må vi sidde hvor vi vil...der er det ikke sådan at du skal sidde på din plads, men så bliver det tit også sådan de andre dage, hvis man lige spørger læreren, må jeg ikke lige sætte mig derover, så skal du jo også lade være med at sidde og råbe og sådan

I: ja

M: jeg ville bare lige sige en ting, at fx vores borde er lidt anderledes fordi vi sidder ca. sådan her når vi laver lektier, det er ikke sådan at vi sidder 2 på række...så man sidder meget sammen med folk, så hvis man vil være alene er det måske lidt svært fordi at man sidder så tæt på folk

C: ja, vi har også 3 aflange borde i vores klasse, hvor man sidder sådan 2 og 2 over for hinanden

M: men det er meget hyggeligt hvis man skal være sammen med nogen, man skal ikke sidde sådan og kigge over til hinanden...

I: okay, er der noget andet I har lyst til at sige, noget I har på hjertet som ikke er kommet ud?

Alle: nej

M: man skal spise sundt, sådan er det...griner

Alle: griner

Drengegruppe, 6 elever fra 5. klassetrin

I: Får I skolefrugt i skolen?

V: Nej, det gør vi ikke.. Jo, man kan købe noget skolefrugt i boden. Lidt pærer og lidt æbler, men så har vi det med hjemmefra også.

I: Så I mener frugten er økologisk?

V: Ja, vi er jo en del af Køss - Københavns økologiske skolemad...

A: "Økologi er det rene vand".

I: Okay, øhmm...

A: Men det er ret dyrt dernede, så vi får ikke købt så meget.

I: Så det er dyrt?

Alle: Ja

A: Så skal man også bestille det på internettet, sådan noget specielt noget.

V: Det er ret åndssvagt man ikke bare kan komme derned og købe..

I: Kender I det her mærke? (Økologimærket)

Alle: Ja

O: Statscertificeret økologisk

A: Det er overalt hjemme hos os.

I: Hvor har I set det henne?

S: På varer, i supermarkedet..

A: I mit hus - det er over det hele. Min mor er biopat og kostvejleder.

I: Ved I om skolemaden i det hele taget er økologisk?

V: Det er den, for det er det der Københavns økologiske..

S: Er du sikker?

V: Ja, den er økologisk.. Vi er jo også på Østerbro.

I: Ved I hvem der har besluttet, den skal være økologisk?

V: Københavns Kommune vel?

M: Tror du ikke også skolen har været med til at beslutte det? Det kunne de godt..

I: Er I blevet spurgt om økologi og Jeres kantine?

Alle: Nej..

I: Hvad er det første, der falder Jer ind, når I hører ordet økologi?

S: At det ikke er sprøjtet.

V: At det er Østerbro. (ha ha)

S: Hvad har det med økologi at gøre?

V: Griner.. Det ved jeg ikke, men altså.. Jeg tror i hvert fald der er meget mere økologi på Østerbro, end der f.eks. er på Nørrebro, sådan generelt i husene, tror jeg..

I: Hvordan kan det være?

V: Det er bare en fordom jeg har.

M: V er meget glad for at han bor på Østerbro.

I: Har I lært og/eller snakket om økologi og økologisk landbrug i skolen?

Alle: Nej..

V: Ikke økologisk landbrug, men vi har haft meget meget lidt om landbrug.

I: Hvad med økologi i det hele taget?

A: Lidt om hvor der var landbrug henne i Europa..

M: Det var sådan lidt mere.. Lidt mere historieagtigt end fakta..

V: Ja, det var jo Rune.. er)

I: Okay, så det har I ikke haft så meget om..

I: Har I haft om andre miljømæssige emner?

A: Ja, luftforurening.

O: Alt sådan noget, hvad der er sundt og hvordan man sparer på energien.

I: Hvilke timer er det I har om miljø i?

A: Natur og teknik.

M: Historie

V: Nej, ikke historie..

M: Jo, der har vi haft om landbrug.

V: Men det er mest i natur og teknik.

O: Vi har haft om det lige nu.

O: Vi har haft et emne, der hedder "Sur regn eller bare sur", hvor det ligesom handlede om syrer og baser.

I: Synes I undervisning om miljø er vigtig?

M: I nogle tilfælde.

S: Altså hvis man sidder hver onsdag og hører om.. eller hver dag i tre timer og hører om økologisk tegn, så kan man godt få spat..

I: Synes I der er nok undervisning om sundhed, miljø og økologi?

V: Øhh.. Jeg ved ikke.. på nogen måder ja, og andre..

A: Sundhed og økologi er der jo stort set ikke noget om..

O: Det ville bare betyde, vi fik en længere skoledag, så..

S: Men til gengæld hvis vi havde om det i stedet for matematik..

M: Vi ved hvad der er sundt, så vi skal ikke regne mere. . Aj, okay - det ved vi i forvejen..

I: Har I nogensinde lært eller snakket om økologi andre steder end i skolen?

Alle: Ja, derhjemme.

I: Okay. Hvordan er det - med Jeres forældre eller via TV, eller?

A: Det er med min mor.

I: Er det alle sammen med mor?

S: Mor eller far.

A: Min far går ikke så meget op i hvad jeg spiser. Men når jeg er hos min mor plejer jeg at få havregrød med mandler og kanel og alt muligt, hun ved er sundt. Hvis jeg er syg, har hun også alle mulige dråber og sådan noget, der ikke er pencilin.

I: Okay. Hvad med med vennerne?

V: Når vi kommer ud af skolen er det nærmest forbudt i vennekredsen at tale om skolen.

I: Hvis der f.eks. kommer programmer i TV, synes I så det er sjovt at se dem?

O: Ja nogen gange.

V: Jeg zapper bare væk. (ler)

A: Du vil hellere se på vold? (ler)

V: Ja.

I: Hvad så med internettet, er det noget I kunne finde på at søge efter?

Alle: Nej.

A: Hvis der popper et eller andet op med økologisk mel, så lukker jeg det bare, men.,.

I: Spiser I økologisk hjemme hos Jer?

Alle: Ja.

M: Min far vil bare have det hele skal være økologisk. Mælk.. og husk at ryste den, ellers kommer der sådan nogle hvide klumper i..

A: Der er måske lige nogle få ting, der smutter, som ikke er økologiske, men det meste er.

V: Det meste af det er faktisk ikke-økologisk hos os.

I: Okay.. så det er rimelig ofte I spiser økologisk?

Alle: Ja.

V: Men det er også bare tit, at økologi er dyrere ik..? Og det mener min mor bare ikke hun har råd til at bruge penge på.. altså i længden.

S: Det er forskelligt hvad det er. Det smager bare bedre.

V: Ja, men økologiske bleer f.eks. de koster lige 100 kr. (ler) Og dem skal jeg jo bruge.. (ler)

I: Er der bestemte fødevarergrupper, I køber økologisk derhjemme?

O: Mælk og frugt.

M: Kød og grøntsager. Og så mælkeprodukter.

A: Slik.

S: Økologisk bager. Det smager faktisk rigtig godt.

M: Ja, det er bare sindssygt dyrt.

I: Ja. Er I selv interesserede i økologi?

A: Ja, på visse punkter. Meget med mad, at det ikke er sprøjtet.

S: Også med luften, det snakkede vi om derhjemme i går. Hvor meget en firehjulstrækker forurener, CO2-udslippet, bruger mere benzin og sådan..

V: Så skulle man bare kunne få en økologisk firehjulstrækker.. (ler)

I: Har I nogensinde selv købt økologiske fødevarer?

Alle: Ja.

A: Ja, hvis man har fået penge af sine forældre til at handle ind for dem.

V: Ikke hvis man selv skal købe noget. Hvis jeg f.eks. har fået penge til at købe noget frugt til mig selv, så går jeg ikke efter noget økologisk. Sådan har jeg det i hvert fald.

M: Hvis jeg skal ned og købe mælk eller grøntsager, eller et eller andet, vi mangler til aften, så køber jeg da økologisk, hvis jeg har nok penge med til det. Hvis man har fået penge så ser man efter, hvad der er økologisk og billigst.

I: Kunne I forestille Jer selv at købe økologisk, når I flytter hjemmefra?

M: Ikke i starten.

A: Jo, det tror jeg egentlig godt.

V: Man skulle have det til at række i forhold til økonomi. Jeg tror ikke jeg ville starte ud med at købe alt økologisk.

S: Mælk vil jeg altid købe økologisk.

V: Men måske i længden..

I: Når I er blevet lidt ældre..

I: Synes I det er let at kende forskel på økologiske og ikke-økologiske fødevarer i supermarkeder?

O: Ja, det er jo mærket og det står tit et meget synligt sted.

V: Men ikke altid.

M: Nogen gange så er det sådan lidt udtværet det der tryk.

I: Hvad med Jer andre, synes I det er nemt nok at kende?

Alle: Ja.

S: Hvis man står i kø nede i supermarkedet kl. 17, hvor der er rigtig meget kø, så husker man ikke altid at kigge på mælken og lige vende den om.. Men det er for det meste økologisk, man har vænnet sig til bare at tage økologisk.

I: Hvilke nogle mennesker tror i spiser økologisk?

V: Det gør A! (ler)

O: Børn vil jeg tro og babyer..

M: Bare.. Ikke sådan nogle, der lige er flyttet hjemmefra.

A: Familiemor med tre børn, bager alt selv og køber økologisk.

V: Jeg mener bare, at.. jeg er ret sikker på, at det ikke er folk, der bor alene, øhm... jo, selvfølgelig det kan da godt være, det er ikke sådan, at det ikke findes, men jeg tror bare oftere det er familier med børn, som ikke er sådan nogle 18-årige.

A: Ja, jeg er enig, sådan en irriterende alder.. (ler)

V: Det er jo den, du lige er kommet ud af A.. (ler)

I: Så går vi over til at snakke lidt om sundhed og hvad I forstår ved sundhed?

O: At det er sundt..

V: Wauw..

A: Det er jo indlysende..

S: Det er vigtigt - det er godt for en at spise sundt.

I: Hvad tænker I, når I hører ordet sundhed? Hvordan er man sund?

S: Ved at spise sundt og røre sig.

V: Generelt bare at røre sig.

I: Hvad forstår I ved sund kost?

M: Fisk to gange om ugen.

M: Spis økologisk kød.

S: Varieret kost.

O: Hvad er varieret kost?

S: Det er forskelligt - ikke at spise kartofler en hel uge i træk.

I: Forbinder I økologisk mad med sundhed?

Alle: Ja.

V: Min mor sige bare, når det er grønt, så er det sundt. Så økologisk er vel bare sundere, men ikke sundt i sig selv...

I: Er det vigtigt for Jer at spise sundt?

O: Ikke altid.. Hvis man spiser meget sundt er der plads til at man kan spise rimelig meget usundt, synes jeg.

V: Det ved jeg ikke helt, om det passer?

I: Er det vigtigt for Jer, at maden på skolen er sund?

Alle: Ja.

V: Jeg køber ikke så tit mad på skolen. Jeg tror ikke, der er nogen på skolen, der køber mad hver dag.

M: Når jeg får penge med til skoleboden, bruger jeg ikke altid pengene på at købe mad i skoleboden. Fordi jeg ikke får lommepenge, så gemmer jeg lige pengene til noget andet, så jeg har nogen penge. Jeg sparer sammen.

I: Hvad foretrækker I at spise til frokost?

S: Det kommer an på, om man er i skolen eller man er hjemme. For hjemme kan man nyde sin mad, her skal man bare kværne det ned så hurtigt som muligt i frikvarteret, så man faktisk kan lave noget, i stedet for man kommer ned i 2 min og begynder på noget, og så bliver der fløjtet. Men derhjemme er det dejligt at kunne spise... jeg synes det smager godt med råkost, eller nej.. bare revet gulerod med rosiner i.

A: Men så når man har været... Mine forældre de er skilt, ik.. Min mor hun laver rigtig rigtig gode madpakker, og når man så kommer hjem til min far så er det lidt mere usundt.

O: Pastasalat er også meget godt.

A: Pasta med pesto

V: Århh, det er godt.

I: Får I også det med i skole så?

O: Ja en gang imellem, hvis der er noget tilovers fra dagen før.

V: Jeg får altid sådan en tør mad med. Og nogle grøntsager, men jeg ved så ikke lige om det er økologisk.

I: Hvor ofte har I madpakke med?

Alle: Hver dag.

S: Øhh.. fire ud af fem dage, for om fredagen har vi tidligt fri. Vi har fri lige efter vi har spist og det er meget dyrere her.

M: Vi plejer bare at have nogle penge med og så købe noget et andet sted. Muligvis et pizzaslice eller en shawarma. Jeg køber sådan i boden, når jeg står for sent op. Her er nogen penge du kan købe mad for i dag. Så køber jeg i boden, næsten...

V: Jeg synes også, det er forskelligt om man er hjemme hos sin mor eller fra. De har jo forskellig holdning til, hvor mange penge, de vil bruge på mad, ik.. Hjemme hos min far, får jeg.. hverdage er jeg vist nok... Undskyld... fire hverdage, ik.. og så får jeg måske tre ud fire dag mad med. Det er ret fedt.

I: Går I så uden for skolen og køber mad?

Alle: Nej, det må vi ikke.

M: Efter skolen.

V: Så sidste time kan godt gå hen og blive..

I: Så er I trætte?

V: Ja, men stadigvæk...

A: Min mor siger: "Man kan ikke lære noget på tom mave.." (ler) Er det ikke onsdag og torsdag vi har tidligt fri?

S: Hold kæft hvor er I heldige, vi har kun tidligt fri om fredagen.

V: I har også dobbelt så tidligt fri som vi har.

I: Når I har madpakke med, hvem er det så, der laver den?

S: Min mor min far eller mig selv.

V: Det kommer an på om jeg er hos min mor eller far.

O: Jeg lavede selv engang, men det gik ikke så godt... så vil jeg hellere lave noget andet - købe ind eller noget andet.

A: Min mor og far er skilt, så hos min mor er det kun hende der laver, og hos min far er det blandet - enten min far eller papmor laver den. Men den der er mest spændende, det er nok ude hos min mor. Der er det mest lækre i. Det andet er bare tørre madder og figenstang, som ikke smager af noget.

I: Nu snakkede I om, I nogen gange springer frokosten over - hvor ofte gør I det? Er der nogen gange, I slet ikke spiser noget?

V: Så spiser vi bare slik. (ler)

S: Jeg gør det om fredagen, fordi der har vi fri, lige efter vi spiser og så kan man bare gå ned og købe noget. Det koster det samme, man får dobbelt så meget mad og det smager ti gange så godt.

V: Det er også dyrt på skolen. Har de ikke sat prisen op to gange?

A: Først kostede en burger 15 kr.

V: Dagens ret kostede 12 kr. engang.

A: Ja, først så kostede den 12 kr., og det var en rimelig pris. Så satte de den op til 16 eller 17 kr., det kan jeg ikke huske, og så aj hvor nederen... og så til sidst, satte de det op til 20 kr., hvilket er dobbelt så dyrt som så mange andre steder. Det er sådan en lille tør bolle..

V: Den er ikke større end sådan her.. Med en klam bøf i..

A: Jeg ved ikke om man helt kan kalde det salat, men det smager i hvert fald ikke særligt godt.

O: Men ordet burger får dem til at købe det, ikke også..

Alle: Ja, ja.

A: Og så nogen gange, hvis man er heldig, kan man få lov at få ketchup i.

V: Ja, det er lige og ulige uger, det skema der.. men det ved I sikkert godt..?

I: Nej, det ved vi ikke.

V: Nå, men det er sådan, at en uge så får du et bredt menukort, men det er sådan lidt.. du kan få dagens ret man-fre, og så er der sådan noget bolle med kalkun - det er ikke særligt lækkert.. og en cultura yoghurt, en økologisk æblejuice. Så er der så i den anden uge, også dagens ret og burgerboks om fredagen. Og som O siger, så er det helt klart ordet burger, der får folk til at købe det.

A: Smagen af det er kedelig.

Alle: Ja.

V: Ja, så er det hver fjerde uge, man kan få ketchup i.

I: Okay..

V: Så det er sådan en tør, tør burger.

O: Ja, og så er der sådan en ting, der hedder farsbrød, som er helt vildt mærkelig, men som folk synes smager helt vildt godt.

S: Det gør det også.

I: Hvad tror I ville kunne få Jer til at spise frokost på skolen hver dag?

M: Mere lækkert mad, i stedet for det altid er sådan noget helt tørt, og så at priserne bliver sat ned til det, det var før, for et æble koster... hvad er det 5 eller 7 kr.? Så er der sådan nogle pakker med minigulerødder i, cirka 4-8 stk til 7 kr. Det er sådan nogenlunde billigt. Det er faktisk det eneste jeg køber dernede, nogen gange..

V: Der skulle helt klart ikke særlig meget til for at jeg ville købe dernede, udover at priserne sættes ned.

O: Hvis I tager med ned og ser kantinen, kan I se, at det er helt vildt fint lagt an på en tallerken, og så kommer man op og så er det bare sådan en papæske...

A: Ja, de har sat det op så det bare ser helt vildt perfekt ud, og så køber man det og så er det bare sådan noget slat..

I: Så hvis maden var lidt mere lækker og priserne var lavere...

M: Ja, men det er også sådan, at hvis man køber en burger, så det eneste, der er varmt, det er bøffen. Og hvis det er en farsbrødsret, så er risene ikke varme - kun farsbrødet.

V: Altså det de kalder farsbrød.

A: Jeg er ikke sikker på det er økologisk.

O: Nej, det tror jeg heller ikke.

M: Hvis man køber en sandwich med f.eks. æggesalat, så kommer æggesalaten i sådan nogle små dressingholdere, som man kan smøre ud på halvdelen af sin sandwich, så det er sådan lidt - hvor er min æggesalat? Der er overhovedet ikke noget af det.

I: Hvad med sushi, er det lækkert her på skolen?

S: Sushi er det næppe. Sådan nogle stenhårde porrer, som kan ikke kan spise. Engang smagte det godt med sådan noget tun i, men...

A: Det eneste, der smager godt, er det der lille ingefær, man får.

A: Der er mange, der kun kan lide risene, som bare piller dem fra.

O: Der er nogle, der køber sushi dernede, bare for at kunne sige, jeg har købt sushi i dag.

V: Ja, jeg tror der er nogle, der bare køber det for at være fine på den. For det smager virkelig dårligt.

V: Men altså, der er noget af det, der smager godt, men det der smager dårligt, smager rigtig dårligt.

I: Hvad foretrækker I i Jeres madpakker?

A: Noget pastasalat med pesto. Noget, der ikke er rugbrød.

S: Revet gulerod med rosiner.

I: Hvor spiser I Jeres frokost henne?

Alle: Inde i klassen.

V: Vi har et kvarter til at spise. Jeg ved godt, det lyder af meget, men det er det ikke.

O: Det er det overhovedet ikke, for så står læreren og snakker i 10 min.

A: Hvis vi er heldige, kan vi komme ned i gården og spise. Det er kun engang imellem.

V: Vi har ikke engang gjort det i år altså..

A: Det har heller ikke været sommer... Men nu begynder det at blive varmt igen, så kan det godt være.

S: De gjorde hele skoledagen kortere, så de har også gjort spisepausen kortere. Så skal man bare lave dobbelt så meget. Så vi får korte frikvarter, korte spisepauser og lange timer, så det er ikke særlig fedt.

I: Nej..

V: Engang havde vi 25 min., så man rigtig kunne nyde sin mad.

A: Ja, jeg bruger rigtig lang tid på at spise og smage på maden, så kigger jeg meget på maden først, så der er ikke så meget der kommer ned..

V: Men derfor er det stadig meget dejligt at sidde og slappe af, ik..

Alle: Ja.

O: Jeg ville gerne have, vi havde en længere spisepause.

V: Ja, det ville jeg også gerne, men det er sådan lidt forkælet at sige til folk vi har et kvarter til at spise, så tænker de åh hvad..

W: På vores gamle skole havde vi en halv time.

M: Nogen gange, når man har rigtig lange timer så har man først fri ti over og så skal man ned og købe, så er der rigtig lang kø og så kommer man ned og der er næsten ikke noget tilbage og så kommer man op og klokken er 23 over og hvis man er heldig kan man få lov til at være der til 30 over, så har man 5 min til at spise i.

A: Jeg kan huske, at på et tidspunkt var 6. klasserne på en eller anden tur, så vi passede skoleboden, og der brugte vi også mad fra dagen før og gemte mad til næste dag, det er sådan lidt..

V: Mad kan jo godt holde sig, men man vil helst have noget frisk.

O: Jeg tror ikke særlig meget af det der mad nede i skoleboden er frisk.

I: Hvad betyder mest ved frokosten for Jer?

V: Man lærer mere. Så når man får noget mad kan man bedre koncentrere sig.

I: Det betyder meget at blive mæt?

A: Og så at det er lidt sundt, det er også vigtigt, og at det smager godt, det er helt klart det vigtigste.

I: Og så nævnte I også før, at det er rart at slappe lidt af.

V: Ikke at skulle bruge sin hjerne til at sidde og regne f.eks.

A: Ja, lige at få den der tid hvor man kan sidde og snakke med sine kammerater.

V: Ja, det er fedt at spise sammen med nogen.

I: Okay, det var faktisk mit næste spørgsmål.

M: At varme sit æble med hænderne. Det er bare fordi, hvis man har et virkelig koldt æble og så sætter tænderne ned i det, så er det bare uhh... Jeg får kuldegysninger.

I: Kunne I godt tænke Jer at have andre steder at sidde og spise end inde i klassen?

O: Ja, om sommeren nede i gården.

M: Ja, men når man så endelig sidder nede i gården, så skal man sidde i grupper med klassen og det er ikke specielt fedt, for når man er nede i gården, så vil man gerne have lov til at komme væk fra ens lærere.

A: Det er meget fedt at sidde og spise sammen med dem, man gerne vil snakke med.
 I: Så sidde at spise sammen med Jeres kammerater?
 M: Ja, og ikke vores lærere.
 I: Har I noget at tilføje?
 Alle: Nej.
 V: I kan ikke gøre noget ved vores skolebod, vel?
 I: Nej, ikke lige umiddelbart.
 V: Men det er som jeg sagde, at hvis noget er godt, så er det godt, men hvis noget er dårligt, så er det virkelig virkelig dårligt, især den der bøf..
 A: Jeg havde en gang mareridt, fordi jeg drømte at jeg åbnede døren og så sad den der bøf på bordet.. (ler)

Drengegruppe, 5 elever fra 7. klassetrin

I: Får I skolefrugt hver dag?
 Alle: Nej, det gør vi ikke.
 I: Okay, hvad med hjemmefra?
 W: Der får jeg et par gange om uge.
 S: Frugt og grønt. Min mor hun arbejder som chefredaktør på iform.
 I: Ved I om det er økologisk?
 S: Det er det.
 I: Okay, kender I det mærke her? (Økologi-mærke)
 Alle: Ja.
 I: Ved I hvad det står for?
 Alle: Økologi.
 I: Hvor har I set det henne?
 S2: På madvarer.
 L: Æbler og appelsiner, alle de madvarer, der er økologisk.
 I: Ved I om maden i skoleboden er økologisk?
 W: Det er den.
 S: Er det alt sammen der er økologisk?
 W: Ja, det er det.
 I: Ved I hvem der har besluttet, den skal være økologisk?
 S: Nej.
 S2: Københavns Kommune og skolen.
 I: I har ikke været med inde over?
 Alle: Nej.
 I: Okay, hvad er det første der falder Jer ind, når I hører ordet økologisk?
 L: Kiwier, jeg ved ikke hvorfor. Jeg har aldrig nogensinde fået det uddybet det i skolen, hvorfor det er vigtigt, at det er økologisk.
 S: Jeg tænker på mælk.
 Alle: Ja.
 W: Jeg kommer til at tænke på frugt og grønt.
 I: Har I lært og snakket om økologi og økologisk landbrug i skolen?
 Alle: Nej.
 L: Vi har gået på tre forskellige skoler.
 I: Ved I om det kommer i de højere klasser?
 L: Det tror jeg ikke.
 W: Måske, jeg ved det ikke.
 N: Måske samfunds-fag.
 I: I har heller ikke været på nogle skoleudflugter?
 N: Jo, vi har været på noget, der hedder økobasen.
 L: Ja, med den der tipi, hvor der var flagermus over det hele.
 N: Der var også den der gang, hvor vi var ude i skoven og skulle lede efter dyr.
 I: Har I lært eller snakket om andre miljømæssige emner?

W: Ikke andet end global opvarmning, men jeg ved ikke, om det kommer ind under det emne.
 I: Hvilke timer var det i?
 W: Nok geografi.
 N: Natur og teknik med A.
 W: Så har vi snakket om det i sådan noget debat-noget.
 S: De begyndte jo først at uddybe, hvad det betød her i 7. klasse.
 I: Synes I, at undervisning om miljø er vigtig?
 Alle: Ja.
 N: Eller hvad mener du med miljø?
 I: Ja, f.eks. global opvarmning eller undervisning om økologi, synes I det er vigtigt?
 N: Der er nok nogle emner, der er vigtigere... Vi ved jo ikke, hvor vigtigt, det er. Det er jo svært.
 I: Kunne I godt tænke Jer at lære om økologi f.eks. eller økologisk landbrug?
 S: Måske bare lige kort, så vi ved, hvad det handler om.
 I: Har I nogensinde lært eller snakket om økologi andre steder end i skolen?
 Alle: Nej.
 I: Hvad med I har ikke set noget på TV eller snakket med vennerne om det?
 N: Jo, lidt på TV.
 W: Ja, men det var mest global opvarmning.
 S: Man snakker nok ikke om økologi med sine venner.
 S2: Men global opvarmning har vi snakket om.
 I: Spiser I økologisk hjemme hos Jer?
 Alle: Ja.
 I: Er der bestemte fødevarergrupper i typisk spiser, der er økologiske?
 W: Frugter - æbler og pærer.. Og mælk og yoghurt.
 I: Hvad med kød?
 Alle: Alt.
 I: Er I interesserede i økologi?
 N: Nej.
 W: En lille smule måske.
 S: Lidt.
 I: Hvorfor er I lidt interesserede i det?
 W: Måske at vi ikke rigtig ved, hvad det går ud på.
 I: Har I nogensinde selv købt økologiske fødevarer?
 W: Ja, mælk, frugt og kød. Det er jo snart alt sammen økologisk, synes jeg. Så det er svært at lade være.
 I: Er det noget I selv beslutter, at det skal være økologisk?
 N: F.eks. mine forældre.. Min mor hun er sådan lidt.. Jeg måtte ikke lave smoothies med de økologiske frugter, hun køber. Sådan meget beskyttende overfor dem..
 I: Kunne I forestille Jer selv at købe økologisk, når I selv flytter hjemmefra?
 Alle: Ja.
 N: Eller der er nok mange andre ting at tage hensyn til.
 I: Synes I det er let at kende forskel på økologiske og ikke-økologiske fødevarer?
 S: Det står for det meste ude på med store bogstaver, at det er økologisk.
 N: Men jeg synes ikke man kan smage forskel.
 W: Nej, man kan ikke smage forskel.
 S: Det der mærke det er tegn på, at det er meget bedre end alt det andet.
 I: Hvorfor tror I det er meget bedre?
 N: Pga. så er det ikke sprøjtet med alt muligt, så dyrene de dør.
 I: Hvilke mennesker tror I spiser mest økologisk?
 W: Mig..
 I: Okay, er der nogen sådan typer, I tænker der spiser mere økologisk end andre?
 N: I hvert fald ikke amerikanerne?
 S2: Hippierne.
 I: Hvorfor tror I hippierne spiser meget økologisk?

W: De gør jo alting for at redde miljøet. Men det er også vigtigt jo. De går måske en lille smule over stregen, når de ødelægger deres livsrutine... Begynder at lægge deres liv om pga. det. Det synes jeg er lidt for meget.

I: Hvad forstår I ved sundhed?

S2: Medicin..

W: Ja, medicin.

N: Hospitaler.

I: Hospitaler?

N: Ja, at man bliver rask.

I: Så det er i forhold til sygdom.

S: Frugt.

I: Hvordan kan det være?

S: De siger jo altid, man skal have 6 om dagen, så det må være vigtigt..

S2: Ja, 600 g., ik..

S: Nej, 6000 g... (ler)

W: Frisk luft og motion.

I: Hvad forstår I ved sund kost?

N: Masser af varieret mad. Altså man skal ikke altid spise sådan kød f.eks. hele tiden, eller McDonalds. Både frugt og grøntsager og fisk og varieret sådan..

I: I er enige?

W: Ja, få tilsætningsstoffer og sådan.. Jeg ved ikke hvorfor, men det bliver der jo sagt, så..

I: Forbinder I økologi med sundhed?

Alle: Ja.

I: Er det vigtigt for Jer, at I spiser sundt?

Alle: Ja.

N: Ja, så får man mere energi.

W: Ja, for at lære tror jeg også..

I: Er det så vigtigt for Jer, at maden her på skolen er sund?

S: Jeg tror ikke vi spiser så meget her mere.

I: I spiser ikke så tit i kantinen?

W: Nej. Men maden var meget god dengang, vi gjorde det kan jeg huske i hvert fald. Dengang var det også økologisk.

N: Min mor kan godt lide at bestille på nettet, så jeg spiser det rimelig tit. Nu har vi også fået det sådan, at vi kan gå ud for skolen og spise mad, hvis vi har lyst.

I: Begyndte I på det i 7. klasse, eller?

Alle: Ja.

S: Når man så begynder at købe udenfor skolen, så kommer det usunde frem. Der er mange der spiser sådan nogle pølsehorn, og cola og slik.

N: Det sunde mad plejer at koste mere end det usunde. Det er derfor.

I: Hvad køber I ellers sådan typisk, når I går udenfor skolen?

W: Sandwich nogen gange, som ikke er usunde.

I: Hvis den sunde mad kostede det samme som den usunde, ville I så vælge det?

Alle: Ja.

I: Hvordan kan det være?

N: Det er bare alt der er sundt.

I: Hvor ofte har I madpakke med?

S, S2, W: Aldrig.

N: Få gange.

I: Hvem smører madpakkerne?

Alle: Mutti

I: Springer I nogen gange frokosten over?

Alle: Ja.

W: Nogen gange morgenmaden.

N: Ja, og nogen gange har vi fri, når vi skal spise, så tager jeg bare hjem i stedet for.

I: Hvad ville kunne få Jer til at spise frokost hver dag?

N: Hvis det blev serveret.. dejligt..
 W: Hvis det var lidt lækre.
 I: Hvad kunne det være?
 S2: En gang hummersalat til..
 I: I bruger slet ikke kantinen dernede?
 W: Nogen gange...
 I: Hvor ofte tror I, I gør det?
 W: Tre gange om ugen..
 S2: En gang om ugen.. Nej, en gang om måneden..
 N: Aldrig.
 S: Sjældent..
 I: Hvor spiser I frokost henne?
 W: Vi plejer at købe det og så går vi op i klassen og spiser det.
 N: Det kommer an på, hvordan vejret. Hvis det er godt vejr, går vi ned i gården.
 S: Men som vejret er i dag, vil jeg nok sige det er oppe i klassen.
 I: Vil I helst ned i gården?
 Alle: Ja.
 W: Ja ned at bevæge os.
 N: Ja, jeg vil helst ned i gården og spille fodbold.
 I: Hvor lang er Jeres spisepause?
 W: 45 min..
 N: Er den ikke 40 min.?
 S: 30 min. Cirka.
 I: Hvad betyder mest ved frokosten?
 N: Lækker mad, at det smager godt.
 Alle: Ja.
 W: Hvis man er sulten, kan det godt være lidt svært at følge med i tingene nogen gange.
 S: Ja, så bliver man lidt rastløs.
 N: Det er vigtigt, man får et ordentlig måltid ellers kan man ikke følge med i timerne.
 I: Foretrækker I at spise alene eller sammen med nogen?
 Alle: Sammen med nogen.
 I: Sidder I i klassen ved bordene, eller?
 N: Vi sidder rundt omkring.
 S: Altså jeg vil ikke sidde med en hel gruppe.. Jeg vil bare gerne sidde med en eller to..

Pigegruppe, 5 elever fra 7. klassetrin

I: Får I skolefrugt?
 Alle: Nej.
 A: Altså sådan at alle får frugt?
 I: Ja..
 Alle: Nej..
 I: Får I frugt med hjemmefra?
 E: Eller det kommer an på om vi har noget derhjemme, men tit ja..
 I: Ved I om det er økologisk?
 Alle: Ja, det er det..
 E: For det meste i hvert fald..
 I: Kender I det her billede? (økologimærket.)
 Alle: Ja.
 I: Hvad står det for?
 S: Det der står på varer og viser, det er økologisk.
 I: Hvor har I set det henne?
 A: På mælk og varer sådan..
 E: Økologiske grøntsager og frugter og sådan..
 I: Ved I om skolemaden er økologisk?

A: Jo det er den. Københavns skolemad..

S: Københavns økologiske sunde skolemad.

E: Forkortelsen er KØSS.

I: Ved I hvem der har besluttet, den skal være økologisk?

E: Det er vel Arla, eller..

S: Nej, er det ikke på Rådhuset..

A: Men skolen har vel sagt, de gerne vil have det..

I: Er I blevet spurgt om økologi her på skolen?

Alle: Nej.

I: Hvad er det første, der falder Jer ind, når I hører ordet økologi?

A2: Ting, der ikke er sprøjtet.

E: For det meste ting fra DK.

A3: Det plejer det da ikke nødvendigvis at være.. Fra DK..?

E: Det ved jeg ikke, hvorfor jeg synes..

S: Så er det bare ikke blevet transporteret så langt i hvert fald, hvis det er fra DK.

A3: Det har jo ikke noget at gøre med om det er økologisk..

S: Det ved jeg godt, men det er da bedre for miljøet.

Alle: Ja.

I: Har I lært eller snakket om økologi eller landbrug i skolen?

Alle: Nej.

I: I har heller ikke været på nogen udflugter eller lavet nogen projekter?

Alle: Nej.

I: Har I lært eller snakket om andre miljømæssige emner på skolen?

E: Vi har haft om global opvarmning, ik..

Alle: Jo..

A2: Vi lavede også engang sådan nogle plakater, kan I ikke huske det.. ? Med hvad der er sundt og usundt..

Alle: Nå ja..

A: Reklamer for frugt og sådan..

I: Hvilke timer var det i?

S: Det var natur og teknik, var det ikke?

A2: Ja noget emneuge, eller sådan..

I: Synes I undervisning om miljø og økologi er vigtigt?

Alle: Ja.

I: Hvordan kan det være?

S: Det handler om vores verden, ik.. Hvad vi putter i munden.. Vores krop og omverdenen. Det er ret vigtigt..

I: Synes I der er nok undervisning om sundhed, miljø og økologi?

A3: Ja det synes jeg..

S: Men det er ikke sådan.. Hvornår har vi det?

E: Vi har det jo ikke mere..

S: Vi havde rigtig meget om global opvarmning, og det var også interessant, men så stoppede det lige pludselig.

A2: Fordi vi er gået videre til befolkningspyramider og sådan noget.. Det har ikke så meget med miljø at gøre.

I: Kunne I godt tænke Jer at have mere med miljø at gøre.

E: Ja om sundhed..

A: Nej, det tror jeg ikke..

I: Hvordan kan det være?

A: Det ved jeg ikke.. Jeg synes, der er nok i forvejen..

E: Men tror du ikke stadig der er mange i klassen, som.. Som bare er ligeglade?

A: Jo.. muligvis..

I: Hvorfor vil I andre gerne have noget mere undervisning?

S: Jeg synes det er spændende og vigtigt.

A2: Ja vigtigt..

E: Det er ligesom noget, man bare skal vide.

A3: Jeg har fået indtryk af, at drengene ikke spiser sådan helt vildt sund mad.. J havde engang penge med og så købte han noget saftevand, sådan en stor en - 5 l.. og den drak han bare det hele.. totalt kunstigt..

S: Ja, shawarma og sodavand.

I: Okay, så det kunne være godt, hvis de lærte lidt om det?

Alle: Ja.

I: Har I nogensinde lært om økologi andre steder end i skolen?

Alle: Ja, derhjemme.

S: En lille smule i fjernsynet.

I: Snakker I om det med jeres forældre?

E: Ja, mine forældre går meget op i at købe økologisk.

S: Ja, min morfar synes det er meget vigtigt. Og støtter de små lokale.

A2: Ja, så køber vi altid økologisk.

A3: Ja, og der er åbnet et nyt supermarked - er det ikke på Gl. Kongevej? Et supermarked, hvor de kun har økologiske ting, det er ret fedt..

Alle: Ja.

E: I Superbest har de også en afdeling kun med økologiske varer.

I: Spiser I økologisk derhjemme?

E: Jeg bor både hos min mor og min far.. Min fars kæreste går meget op i økologi, men mine forældre går ikke lige så meget op i det.

I: Er der bestemte fødevarergrupper, I køber økologisk?

Alle: Mælk.

S: Mælk, smør og æg og frugt.

A2: Min mor køber økologisk kød.

S: Ja, også det.. Det er bare rigtig dyrt.

A3: Hjemme hos mig køber vi også økologisk mælk.

A: Vi køber aldrig burhønsæg.

E: Nej, nej, det skal være fra fritgående høns. Det skal jo være dyr, der har haft det godt.

I: Er I selv interesserede i økologi?

Alle: Ja.

I: Hvorfor?

A2: Altså det er vigtigt ik, det er noget, vi omgiver os med hver dag. Ikke fordi.. vi sidder f.eks. og lærer om befolkningspyramider i Egypten, og det er også vigtigt, men det der.. .Det er noget, du kan gå ned i dit nærmeste supermarked og så har du et valg, om du skal vælge det ene eller det andet.. Og jeg synes det er ærgerligt på en måde, vi ikke lærer om det i skolen.

I: Har I nogensinde selv købt økologiske fødevarer?

Alle: Ja.

E: Altså når man køber ind hos sine forældre så er det også økologisk. Hvis de skal have et eller andet frugt, så er det også økologisk.

I: I kan selv finde på at købe økologisk?

Alle: Ja.

I: Kunne I forestille Jer selv at købe økologisk, når I flytter hjemmefra?

Alle: Ja.

E: Selvom det nok bliver svært, for når man flytter hjemmefra, så har man et ret lille budget.

A2: Ja, men mælkeprodukter og æg og sådan. Ikke så meget brød og sådan noget, tror jeg ikke.

S: Jeg tror.. Det bliver ret.. Man har jo ikke så mange penge, så... kød og sådan det er ret dyrt..

A3: Jeg vil i hvert fald købe økologisk frugt og mælk, ja..

S: Mælk og æg som det vigtigste og så frugt og grøntsager.

I: Synes I det er let at kende forskel på økologiske og ikke-økologiske fødevarer?

Alle: Ja.

S: Der er jo tit det der økologiske mærke.

A2: Ja, der hvor der står pris f.eks. er der også tit sådan et mærke, der viser det er en økologisk vare.

S: Ja, nu er det også sådan blevet meget trendy at handle økologisk. Så gør de mere opmærksomme på det.

E: Ja, økologisk... Kom her hen..

A3: Ja, eller under pris, sådan.. her økologisk..

I: Hvilke mennesker tror I spiser økologisk?

E: Det ved jeg ikke.

S: Jeg tror faktisk der er mange unge mennesker, der er begyndt at synes, det er fedt at spise økologisk.

A2: Jeg tror også det er dem, der er bevidste om, hvilket samfund, de lever i og.. Der går meget op i, hvad de omgiver sig med. Og tager stilling til alt muligt.

A3: Måske også fordi hvis man er ældre, så har man måske nogle vaner, man altid har gjort. Så skal man til at omlægge det, det er måske sådan lidt.. Ah..

S: Min morfar.. Altså de køber økologisk, når vi er derovre, men ellers siger han: "Det gør ikke noget, vi er så gamle.." (ler)

I: Hvad forstår I ved ordet sundhed?

A2: At man spiser sundt og dyrker motion.

S: At man har det godt.

E: At man passer godt på sig selv.

A3: Det er også vigtigt at have det godt med sig selv.

I: Hvad forstår I ved sund kost?

A2: At man spiser varieret.

S: Ikke sådan undgår fedt, men ja.. spiser varieret og sådan indenfor rimelighedens grænser.

A: Jeg synes man burde boykotte McDonalds. Det er i hvert fald ikke økologisk.

S: Nej, det kan man ikke sige.

I: Forbinder I økologisk mad med sundhed?

Alle: Ja.

E: Jeg gør det, fordi det ikke er sprøjtet og derfor undgår nogen giftstoffer og pvc-rester.

S: Jeg tror også jeg tænker økologisk mad er sundere.

A: Det er det da også ofte, er det ikke..

I: Er det vigtigt for Jer, at I spiser sundt?

Alle: Ja.

E: Men altså jeg synes godt man nogen gange kan tage et stykke kage..

Alle: Ja ja...

A2: Spise et eller andet dejligt usundt.

S: Men det bliver jo også sygt, hvis man kun spiser æbler, eller sådan..

Alle: Ja.

A3: Men der er jo også forskel på hver dag at spise 58 burgere og kage og så spise et stykke kage en gang imellem..

S: Ja, bare man spiser varieret - det er meget sundt, synes jeg..

E: Eller hvis man er hjemme hos nogen og de laver pizza, så kan man også spise det.

S: Ja, der er også forskel på at købe hjemmelavet pizza og så købe et eller andet underligt sted..

A: Man ved heller ikke hvor gammelt det er, det kød, de bruger...

S: Nej, præcis.

A2: Nej, hvor gammelt er kødet, hvor gammelt er osten.. Man skal tænke over, at de kan snyde med det.

S: Men de skal jo så have de der smileyer, så de er fødevarekontrolleret.

A2: Det ved jeg godt, men de kan jo godt, når de der fødevarekontrollører er gået..

S: Der var også en af mine veninder, der engang var på McDonalds, hvor der var sådan noget mug på burgere, det var ulækkert.

Alle: Ad..

I: Er det vigtigt for Jer, at maden på skolen er sund?

E: Ja, men jeg køber ikke rigtig noget mad her.

S: Nej, men det er jo stadigvæk vigtigt for de små børn, der gør det. Det er jo ligeså vigtigt.

A: Også fordi så bliver de måske mere vant til at spise økologisk og sundt, ik for fremtiden..

I: Hvad foretrækker I at spise til frokost?

A2: Det er forskelligt, men jeg kan godt lide at spise æble til frokost og noget pastasalat man har med hjemmefra.

S: Jeg kan også godt lide at spise rugbrød.. Jeg synes rugbrød smager rigtig godt, især hvis der er mange kerner i. Sådan nogen rugbrød, der ikke er nogen kerner i, det er sådan lidt nederen.

E: Jeg synes det er meget forskelligt, det kan være alt fra rugbrød, franskbrød, frugt, pastasalat. Det er hvad man har lyst til.

A3: Jeg synes ikke man sådan rigtig kan spise frokost uden at spise noget frugt. Jeg forbinder bare frokost herovre med noget frugt i hvert fald.

Alle: Ja.

E: Men man kan også.. Hvis man har fået lasagne aftenen før, kan man tage det med. Det er sådan meget forskelligt.

I: Hvor ofte har I madpakke med?

E: Stort set altid.

S: Ja, 85% af tiden og så har jeg penge med for resten.

A: Mine forældre de er også skilt, ik.. Og når jeg er hos min far så har jeg næsten altid madpakke med. Og når jeg er hos min mor har jeg også næsten altid madpakke med.

A2: Jeg må sådan købe en gang om ugen.

A3: Ja, hvis vi ikke lige har noget mad, så kan man nemlig købe..

I: Okay, hvem laver madpakkerne?

E: Det gør jeg selv.

S: Ja, nogen gange laver min mor den.

A: Ja, min mor gider ikke lave min madpakke, så den laver jeg selv.

A2: Ja, det kommer også an på, hvor meget tid vi har. Hvis jeg er rigtig stresset vil de godt lave den. Og så er det også meget hyggeligt nogen gange og stå at lave den.

Alle: Ja.

A2: Der var sådan en overgang, hvor jeg bare fik mad med, jeg bare ikke kunne lide, ik.. Så må man jo selv tage noget ansvar, ik..

A3: Mine forældre laver den, men de spørger hvad jeg vil have på..

I: Springer I nogen gange frokosten over?

S: Ja

E: Ja

A: Ja

A2: Ja

A3: Nej, jeg gør det kun, hvis jeg har fri lige efter.

S: Ja, altså jeg plejer faktisk ikke at gøre det, for jeg skal helt ud til Frederiksberg, når jeg har fri og det tager næsten en time, så hvis ikke jeg får noget mad, så har jeg slet ikke noget energi.

I: Hvad ville kunne få Jer til at spise frokost hver dag?

E: Altså hvis det var noget lækkert eller sundt, så ville jeg spise hver dag.

S: Hvis man har lyst til maden man har med, så er det også..

I: I benytter så ikke kantinen dernede så ofte?

Alle: Nej.

S: Nej, for maden dernede er meget kedelig.

E: Det kommer lidt an på, hvilken dag det er. De har en lækker karryret, det smager faktisk meget godt. Er det boller i karry?

A: Ja, de har både boller i karry og i den anden uge er det noget kylling i karry.

A2: Man kan få sådan nogle boller dernede. Sidste år, hvor vi gik i 6. klasse var det sådan noget, hvor de var færdiglavet, men nu er det sådan noget... sådan lidt..

E: Det er gået sådan lidt ned af bakke..

A3: Ja, fordi hvis man nu havde fået det på en lækker måde, men man får bare en bolle.. Det ligger ikke i noget emballage - det er bare sådan en bolle.

E: Ja, så ligger fyldet ligesom i en bakke ved siden af og der er ikke noget dressing til.
S: Det kan godt være det er økologisk og sundt, men man får bare ikke lyst til at spise det.
E: Vi arbejdede i kantinen sidste år og der var det bedre.
A3: Jeg synes bare.. Det kan godt være de så har noget bedre mad, man kan købe i kantinen, men fordi nu kan man købe udenfor, så gør man jo det. Det er lidt mere normalt at købe i skoleboden, derfor er det federe at gå udenfor.
I: Hvad køber I udenfor skolen?
A2: Jeg kan godt lide at købe noget frugt.
S: Eller pastasalat nede i brugsen, som er ret billigt.
S: Og så nogen gange noget kebab, det smager også rigtig godt, men det er ikke så tit for det er ret dyrt.
E: Eller en bolle hos P., det er også rigtigt godt og koster kun 20 kr.
A3: Jeg tror vi køber meget forskelligt, men det er ikke så sundt igen.
A: Jeg kan godt lide at købe frokost ved en sandwichbar nede ved Trianglen, den er godt nok lidt dyr, men det smager rigtig godt.
A2: Der er også den økologiske bager, det smager også rigtig godt, men når man så har fået den i en uge.. så er det sådan lidt, det er en bolle, ik..
I: Hvor spiser I Jeres frokost henne?
Alle: Heroppe i klassen
S: Så er det meget hyggeligt, så sidder vi og snakker og spiller kort.
I: Hvor lang er spisepausen?
E: Den er ret lang - 45 min.
S: Nej, vi har 40 min.
A: Er det ikke 25 min. Spisepause, fordi vi har udeordning, så må vi også spise inde i frikvarteret, så jeg tror vi har 40 min. I alt.
I: Hvad betyder mest ved frokosten?
E: At man bliver mæt.
Alle: Ja.
S: Ja, og at det smager godt.
I: Foretrækker I at spise alene eller sammen med nogen?
Alle: Sammen med nogen.
A: Det kommer også an på, hvilket humør man er i. For det meste er det sammen med folk. Hvis man nu er helt vildt nede en eller anden dag.. Jeg synes, det er svært.. Man sidder ikke i klassen og spiser for sig selv, det er sådan lidt trist, ik..

Appendix C: Views' condensation (in Danish)

Meningskondensering - iPOPY

Interview 1: 5. klasse piger

Interview 2: 5. klasse drenge

Interview 3: 7. klasse piger

Interview 4: 7. klasse drenge

Økologi betydning:

1

Ikke sprøjtet

Sundhed

Dyrevelfærd

Bedre samvittighed

Bedre mæthedsfornemmelse

Vigtig med information om, hvordan man har det godt med sig selv

Økologiske produkter smager bedre

2

Ikke sprøjtet

Østerbro - mere økologi på østerbro

Økologiske produkter smager bedre

3

Varer produceret i DK

Ikke sprøjtet

Ikke lang transport

Støtter lokale handlende

4

Dyrevelfærd

Ikke sprøjtet

Ingen smagsforskel

Meget bedre pga. Ovenstående

Miljømæssig bevidsthed:

1

Ændrede vaner (sluk lyset)

Overdreven, unødvendig frygt

Foretrækker cykel frem for bil

2

CO2-udslip, biler

3

Hensyn til omverdenen

Mulighed for selv at gøre en forskel

Miljørelateret undervisning:

1

Global opvarmning

Sundhed

Vil gerne have mere undervisning om økologi og sundhed

2

Landbrug i Europa

Luftforurening

Sundhed

Energibesparing

Vil kun have mere undervisning om sundhed og økologi, hvis deres skoledag ikke blev længere s. 3

3

Global opvarmning

Emneuge

4 ud af 5 vil gerne have mere undervisning om sundhed og miljø

4

Har aldrig fået uddybet, hvorfor økologi er vigtigt

Global opvarmning

Debat

Kunne godt tænke sig lidt mere undervisning om emnet: Måske bare lige kort, så vi ved, hvad det handler om.

Fag:

1

Dansk

Matematik

Hjemkundskab

Efterspørger decideret fag om emnet

2

Natur og teknik

Historie

3

Natur og teknik

4

Samfunds-fag

Ekskursion - "Økobasen"

Skovtur

Geografi

Natur og teknik

Ekstern viden om økologi:

1

"Guld og grønne skove" (TV)

Forældre

2

Forældre

TV

3

TV

Forældre

4

TV

Økologiske kontra konventionelle varers gennemslagskraft:

1

Ikke gennemslagskraft

Konventionelle mere farverigt (pga. sprøjtning)

Kræver stort kendskab for at gennemslagskraft

2

Altid mærket - nemt at se

Synligt hvor øko-varerne står

3

Pga. det er blevet trendy at handle økologisk - stor synlighed

Gennemskueligt pga. økologi-mærket

4

Snart alt sammen økologisk

Mærket med økologi-mærket

Økologiske forbrugere:

1

30-40 år

Ikke folk i 20`erne

"Panikalderen"

Nybagte forældre

Ikke bedsteforældre

Familier

Stor betydning, hvilken familie man kommer fra

2

Børn og babyer

Ikke folk der lige er flyttet hjemmefra

Familier med børn

Ikke folk der bor alene

3

Samfundsbevidste forbrugere

Ikke ældre

4

Ikke amerikanerne

Hippierne pga. miljø

Økologi og hjemmet:

1

Alle spiser økologisk hjemme

2

5 ud af 6 spiser økologisk hjemme

3

4 ud af 5 spiser økologisk hjemme

4

Alle spiser økologisk hjemme

Sundhed:

1

Sport/motion

Spiser sundt

Spørgsmål om tillærte vaner

Hobby, eks. sport, teater, sang

2

Spise sundt

Sport/motion

3

Sport/motion

Har det godt med sig selv

Passer på sig selv

4

Fravær af sygdom

Frisk luft og motion

Frugt

Sund kost:

1
Varieret
”Lidt er godt” - også søde sager og fedtholdige produkter

2
Fisk 2 gange om ugen
Varieret
Økologisk kød

3
Varieret

4
Varieret
Få tilsætningsstoffer
Frugt, grøntsager og fisk

Sundhed i relation til økologi:

1
Sundere end konventionelle varer pga. ikke sprøjtet
Ikke nødvendigvis sundere
2
Alle forbinder økologi med sundhed
Når det er grønt, så er det sundt, s.5
3
Sundere pga. undgår pvc-rester og giftstoffer

Sundheds betydning:

1
Ikke sjovt at være tyk
Vigtigste er, at man har det godt med sig selv
Forskruet sundhedsideal
Selvtillid
Selvværd
2
Hvis man spiser meget sundt er der mere plads til usundt, s. 6
4
Vigtigt at spise sundt for at få energi og for at kunne lære

Opfattelse af skoleboden:

1
Foretrækker skolebod frem for madpakke
Rugbrødsmadder er kedelige - skal være frisk
Foretrækker varm mad til frokost
2
Pastasalat er godt - rugbrød kedeligt
Køber nogen gange uden for skolen, først efter skole - pizza el. shawarma
Dyrt i skoleboden
Ikke altid lækker mad
Hvis noget er godt, så er det godt, men hvis noget er dårligt, så er det virkelig dårligt, s.6
Ikke altid helt friskt
3
KØSS - kendskab til projektet
Vigtigt for især de yngre elever, at de tilegner sig nogle vaner ifht. mad og økologi
Mere normalt at købe i skoleboden - derfor mere cool at købe udenfor skolen
Maden i skoleboden er kedelig
4
Kendskab til KØSS

Usund mad uden for skolen
Sund mad koster mere end det usunde

Måltidets betydning:

1

Hyggeligt eks. at lave te i skoletiden
Ville være befriende at sidde sammen med dem, man har lyst til
Vigtigste at blive mæt

2

Bedre koncentration når man har spist
Vigtigt at blive mæt
Rart at få lidt tid til at snakke med kammeraterne
Vigtigt at det smager godt og at det er lidt sundt

3

Hyggeligt at sidde og spille kort og snakke mens man spiser frokost
Vigtigt at maden smager godt
Vigtigt at blive mæt
Foretrækker at sidde sammen med nogen

4

Lækker mad
Vigtigt med ordentligt måltid mad, ellers bliver man rastløs og kan ikke følge med i timen.

The iPOPYP project

The aim of the project “innovative Public Organic food Procurement for Youth - iPOPYP” (<http://www.ipopy.coreportal.org/>) is to study how increased consumption of organic food may be achieved by the implementation of strategies and instruments used for public procurement of organic food in serving outlets for young people. Supply chain management, procedures for certification of serving outlets, stakeholders' perceptions and participation as well as the potential of organic food in relation to health and obesity risks will be analysed. The research project is a cooperation between Norway, Denmark, Finland and Italy. German researchers also participate, funded by the Research Council of Norway. iPOPYP is one of totally eight projects that were funded through a joint call of the ERA net CORE Organic in November, 2006.

Project manager: Anne-Kristin Løes, Bioforsk Organic Food and Farming, Norway

Project contributors:

Norway: Bioforsk Organic Food and Farming and SIFO, National Institute for Consumer Research;

Germany: University of Applied Sciences, Münster and Society, Technical University Berlin;

Denmark: Aalborg University;

Finland: University of Helsinki;

Italy: State University of Milano and ProBER, Association of organic and biodynamic producers of the administrative region Emilia Romagna.

You may download all publications from www.orgprints.org - just search for iPOPYP!

Other iPOPYP discussion papers in the Bioforsk report series:

Nölting, B., Strassner, C., Løes, A.K. Bioforsk Report, Vol. 4 No. 7 2009, iPOPYP discussion paper

1/2009: *Constellations of public organic food procurement for youth.*

He, C., Mikkelsen B.E. Bioforsk Report Vol. 4 No. 66 2009, iPOPYP discussion paper 2/2009: *Organic school meals in three Danish municipalities.*

Nielsen, T., Nölting, B., Kristensen, N.H., Løes, A.K. Bioforsk Report Vol. 4 No. 145 2009, iPOPYP discussion paper 3/2009: *A comparative study of the implementation of organic food in school meal systems in four European countries.*

Hansen, M., Laursen, R.P., Mikkelsen, B.E. Bioforsk report, Vol. 4 No. 150 2009, iPOPYP discussion paper 4/2009: *Design and pilot testing of a dietary assessment methodology for children at school.*

Bårdsen, M.G., Løes A.K. 2010. Bioforsk report, Vol. 5 No. 18 2010, iPOPYP discussion paper 1/2010: *Organic food in schools and kindergartens in Trondheim. A case study report.*